БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 168 (12072)
1969 оной
июлиин 20,
воскресени

Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫН ҮЕДЭ ҮДЭР БҮХЭН ҮНЭТЭЙ

...СПУБЛИКЫН ...ММУНИСТНУУДАЙ ...ЛУУН ҮГЭ

...гай центрнүүдтэ партийна эдэбхитэдэй суглаан, фабри... заводуудта, эмхи зургаан ба дээдэ һургуулинуудта, ...совхозуудта коммунистнуудай хамтын суглаанууд бо... ...мунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын ...й, мүн КПСС-эй Центральна Комитедэй июнинн Пле... ...үгүүдые тон ехэ һонирхолтойгоор, урматай баяртай... ...орхолтойгоор зүбшэн хэлсэнэ. Коммунис партиингаа ... ба гадаадын политикые, дайн сэрэгтэ эсэргүүсэн, ...дал, энхэ тэниглэн байдал бэхижүүлхын тула бэе... байһан хэмжээ ябуулгые коммунистнууд үнэн зүр... бүрин һайшаана. Уласхоорондын зүблөөн дээрэ КПСС... ...ацинн хэһэн ажал ябуулгые коммунистнууд үндэрөөр ...тэндэ баталан абтаһан документнүүдые марксизм-ле... теори хүгжөөлгэдэ ехэ нэмэри мүн гэжэ тоолоно. ...нууд дээрэ коммунистнууд үгэ хэлэхэдээ, Зүблөөнэй ..., тэрээн дээрэ баталан абтаһан документнүүд хадаа ...ондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ... шэнэ хуудаһа нээхэһээ гадна, эрхэ сүлөөгэй, эб най... ...й, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ шэнэ шата ... дамжаггүй гэжэ тэмдэглэбэ. Арад зондо ашатай ту... ...үн һайхан хэрэгүүдые Коммунис партиингаа Цент... Комитедэй хэээз бүхэндэ бүтээжэ байдагаарнь комму... ...д омогорхохо ёһоороо омогорхоно, урмашаха ёһоороо ...на.

...оенэй дүнгүүдые, КПСС-эй ЦК-гай июнинн Пленумэй ...ые зүбшэн хэлсэхэдээ, саашадаа партийна организаци ...хэдэг хүдэлмэреэ, алибаа ажал ябуулгаяа эрид нарн... ..., политическэ, хүмүүжүүлгын, үзэл сурталай хүдэлмэ... бүри һайжаруулха, Зүблөөн дээрэ баталан абтаһан ...нүүдэй гүн удха шанарые олонинтэ ажалшадта уха... ...ойлгуулха шухала байһыень коммунистнууд онсолон ...бэ.

...-Үдэ хотын Советскэ районой дээдэ һургуулинуудай ...стнуудай хамтын суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн эрдэмтэд ...адмацыренов, Дульбинов, Ринчино, Заятуев болон бу... ...даа студентнүүдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри пай... ...н хажуугаар Коммунис ба хүдэлмэришэнэй парти... Зүблөөнэй материалнуудай удха шанарые хүн зондо ...гээр тайлбарилха, илангаяа хүдөө нютагуудта ошо... ...хоз, совхозуудта гаража, лекци уншаха, элидхэл хэхэ ... гэжэ хэлсэбэ. Энэ талаар багшын, технологическа ба ...льтурын институдуудай партийна организацинууд тодор... ...жээ ябуулгануудые хараалаанхай.

...-Үдын прибор бүтээлгын заводой коммунистнуудай ... политическэ болон ажалай ехэ дэбжэлтын оршон бай... ...гэрбэ. Заводой таһагай начальник нүхэр Беляков ...оунаар ингэжэ мэдүүлбэ: «Коммунист бүхэнэй, совет ...энэй зүрхэн баяртайгаар сохилно. Марксизм-ленинииз... пролетарска интернационализмын үндэһэ һуури дээрэ ... партинуудай нэгэдэлые, нягта жагсаалые улам бүри ...лхэ хэрэгтэ марксизм-ленинизмын теориин арюун сэ... ...хын түлөө тэмсэлдэ манай партиин Центральна Коми... ...руулһан туйлай ехэ хубитаарнь омогорхонгүй байхын ... КПСС-эй делегацинн хараа шугамые аха дүү бүхы пар... бүрин һайшаан дэмжэбэ».

...ышленна предприятинуудай партийна организацинуудай ...ууд дээрэ үгэ хэлэһэн коммунист бүхэн Зүблөөнэй ба ...эй ЦК-гай Пленумэй дүнгүүдые һайшаагаад, үзэл сур... ...туйлай баян материалнуудаар зэбсэгжэһэн тухайгаа мэ... Эдэ бүхы материалнуудтай хүдэлмэришэн бүхэниие ...өөр танилсуулхын тула фабрика, заводуудай цех, ... бүхэндэ, барилганууд дээрэ хөөрэлдөөнүүд болоно, ...формаци хэгдэнэ, лекци уншагдана. Иимэ хүдэлмэри ...а саг үргэлжэ таһалгаряагүй ябуулжа байха шухала ...ммунистнууд тэмдэглэбэ.

...-Үдын мяха-консервын комбинадай үнинэй хүдэлмэри... ...үхэр Аранзип суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ингэжэ мэ... «Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай улас... ...ын зүблөөн хүдэлмэришэн ангиин түүхэтэ ехэ үүр... ...айһыень хүсэн түгэлдэрөөр тэмдэглэһэндэнь, бн—хү... ...эн ангиин түлөөлэгшэ баярлахын ехээр баярлабаб, ур... ...н ехээр урмашабаб. Энэ хадаа хүдэлмэришэдые шэн ... ажалда зоригжуулна». Үнэхөөрөөшье, Ленинэй орден... ...инадай коллектив ехэ амжалтатайгаар ажаллажа бай... ...дэ жэлэйнгээ даабарие үлүүлэн дүүргээд, ерэхэ жэлэй ...оор хүдэлжэ байһан хүдэлмэришэд олон. В. И. Лени... ...эһөөр 100 наһа гүйсэһэнэйнь ойн баярай жэлдэ аба... ...гаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, Эхэ орондоо ажа... ...эг барихаар бэлэн байһан тухайгаа хүдэлмэришэд мэ...

...ашэлэн колхозно таряашадшье Коммунис партиингаа ...ябуулгаар үнэн зүрхэнһөө омогорхожо байһан тухайгаа ...нэ. Захааминай аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан ... үгэ хэлэһэн, «Коммунизмын зам» колхозой механизатор ...нист нүхэр Шагдуров колхознигуудай һанал бодолые ...олон, ингэжэ мэдүүлбэ: «Коммунис болон хүдэлмэри... партинуудай уласхоорондын зүблөөнэй документнүүдээр ...ооһон колхозно таряашад саашадаа бүри һайнаар хүдэл... ...э ороноо улам баян дэлгэр, улам ехэ хүсэтэй болго...лэнэ».

...лмэришэн ангиинншье, колхозно таряашадайшье, арадай ...генцинншье түлөөлэгшэд бултадаа, хэнинь хэн гэшэ... ...үблөөнэй дүнгүүдые, КПСС-эй Центральна Комитедэй ... Пленумэй тогтоолые тон ехэ баяртайгаар угтаба. Тин... ...уртөө тэдэнэр хадаа Мао Цзэ-дунай бүлэгэйхидэй хара... ...ухай ябуулгые эрид буруушаажа байһан тухайгаа ...рхэнэй зэбүүрхэлтэйгээр мэдүүлбэ.

...мунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорон... ...үблөөнэй дүнгүүдтэй, КПСС-эй ЦК-гай июнинн Пленумэй ...итой олонинтэ ажалшадые үргэнөөр, гүнзэгыгөөр танил..., тэндэ баталан абтаһан документнүүдэй удхые хүн бү... һайнаар ойлгуулха, энээнтэй дашарамдуулан, үзэл сур... хүдэлмэри эрид һайжаруулха гээшэ партийна органи... бүхэнэй шухалын шухала зорилго мүн.

ҮБҺЭШЭД ШАРМАЙЖА ОРОНХОЙ

Химнын совхозой Цайдамай отделениинхид ниитынгээ малда үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ эхилбэ. Коммунист Пыл Дансаранжапович Бимбаевай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдаһан тракторна агрегат Баян голой эрьеэр доро, намаглиг газарта сабшажа эхилһээр хэдэн үдэр болоо. Мүнөө тэндэнь түрүүшын һүринүүд бодонхой.

Эдэ үдэрнүүдтэ эндэхи үбһэшэд унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүй ажаллана. Ушарыньшье мэдээжэ. Хура бороогүй, ган гасуур байжа, ургаһан ногооншье бага....

— Эгээл иимэһээ бидэнэр бүхы шадалаараа оролдожо, шалаал һаа, ехэ үбһэ суглуулха зорилготойбди,— гэжэ Пыл Дансаранжапович манда хэлээ һэн.

Энэ хөөрэлдөөмнай үдын забһарлалгын хойно сабшалан дээрэ болоо бэлэй. Агитатор Бимбаев агрегадайнгаа гэшүүдтэй орон доторо боложо байһан һонин тухай, отделениингээ ажал хэрэг тухай хөөрэлдөөд, хүршэ звеногойнгоо хүдэлмэритэй танилсахаяа ошожо ябаа һэн.

Коммунист, агитатор хүн туладаа Пыл Дансаранжапович миин лэ өөрынгөө урдахиие хараад ябангүй, хүршэнэрэйнгөө ажалаар һонирхоно ха юм.

Г. ЦЫРЕНОВ.

Сэлэнгэ.

Зунай һаранuудай үедэ үнеэн бүхэнһөө 1100 килограмм һү һаахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ республикын олохон ажахынуудай һаалншад оролсонхой. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын аймагай «Улаан Оронго» колхозой һаалишан Сэсэг Балданова үнгэрһэн хахад жэлэй туршада нютагай үүлтэрэй үнеэн бухэнһөө мянга гаран литр һү һаажа үрдеэд байна. Мүнөө зунай һаранuудта һү ехээр һаахын түлөө нүхэр Балданова тэмсэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан С. Балданова.

А. КНЯЗЕВАЙ фото.

Манай хөөрэлдөөн

ТҮРҮҮШЫН ЭЭЛЖЭЭНДЭ ХАНГАХА

ХЭЖЭНГЫН аймагай эд хэрэглэгшэдэй холбооной правлениин түрүүлэгшын орлогшо Николай Борисович Тиликовтэ хандажа, тэжээл бэлэдхэгшэдэй хэрэглэмжэ хангахын тула юу хэхээр хараалаад, ямар хэмжээ абажа байнабта гэжэ асуухадамнай, ингэжэ хэлэбэ:

— Ган гасуур болоһонһоо уламжалан бургааһанай мүшэр намаа суглуулха, ожорһо хадахаһаа эхилээд, бага ехэ гэлтэгүй, малай тэжээл болохоор лэ юумэ эртээнһээ суглуулха хэрэгэй гараад байхада, худалдаа наймаашадай урда мүн орёо асуудалнууд табигдана. Нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хүн зоной олооро хабаадажа байһаниинь элитэ. Тэдэнэрые эдеэ хоолоор хангалга элдэб аргаар эмхидхэгдэнэ. Зарим ажахынууд хамтын эдеэ бэлэдхэнэ, ондоо тээгүүр — хүнүүд доро дороо хоолоо абажа, хээрэ гарана.

Совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй захилаар эдеэ хоолой зүйлнүүдые эльгэнэбди. Хамтын столово нээхэдэнь хэрэгтэй болохо тогоо торхо, амһарта мэтын бүхы шухала юумэнүүдээр хангнабди.

Тэрээнһээ гадна тэжээл бэлэдхэгшэдэй хүдэлдэг газарнуудта автолавка ба морёор зөөгдэдэг наймаа графигай ёһоор эмхидхэнэбди. Тиин гансахан Хэжэнгын совхозрабкоопой нүүдэл наймаанай ябадаг маршрудта 20 шэнэ пункт нэмээгдээд байна. Хажуур, асаһаа эхилээд, үбһэ хуряалгын үедэ хэрэгтэй болодог зүйлнүүд совхозрабкоопуудай бүхы магазинуудта, автолавкануудта үгтэнхэй.

ЦАКИР. Захааминай аймагай аймпотребсоюзай правленидэ хонходоходомнай, түсэблэлгын таһагые даагша Гомбожоб Банзаракцаевич Дымбрылов телефонойнгоо трубка абаба:

— Аймагай бүхы колхоз, совхозууд үбһэндөө жэгдэржэ ороһоор хэдыхэн хонобо. Түрүүшын һүринүүд бодожо эхилээ. Хамтын малай тэжээл элбэгээр бэлэдхэхын тула шармайн оролдожо ябаһан ажалшадые хоол хошоор, хубсаһа хунараар, зэр зэмсэгээр хангаха гэжэ хүсэнэбди.

Эгээл холын үбһэшэдэй звенонуудта наймаалагшагүй 7 ларёк нээгээбди. Хүндэ тон хэрэгтэй болодог зүйлнүүд: сай, дабһан, тамхин, зуруул, саахар, конфетэ, печени, консервэ, мылэ, шүдэнэй паста гэхэ мэтэнүүд ларёгто ходо бии байдаг. Нүүдэл наймаа эрхилэгшэд ларёгуудай бараа нэмээдэг, мүнгыень хуряадаг. Автомашинын ябахаар бэшэ шабартай, буртаг харгытай газарнуудта нүүдэл наймаалагшад морёор ябана. Мүнөө тиимэ дүрбэн нүүдэл наймаан үбһэшэд, холын малшадые тусхай графигаар эрьенэ.

Автолавкануудай жолоошодһоо Санагын сельпогой Очиров Санжа, Хамниһаа — Даба Лубсанов нүүдэл худалдаа илангаяа һайнаар ябуулна.

Хүдөө ажахын хүдэлмэриин халуун хаһада магазинуудаймнай хүдэлхэ гурим худалдан абагшадай тала хаража эмхидхэгдэдэг. Тиин манай холбоондохи эдеэ хоолой бүхы 26 магазинай 20-ниинь шэнэ расписаняар хүдэлнэ. Үглөөнэй 8 чаһаа нээгдэдэг, үдэртөө горитойхон забһарал хээд, үдэшын 8 час болотор нээлтэтэй байдаг.

САГААН ЭДЕЭ ДЭЛБЭРҮҮЛЭГШЭД

Үнгэрһэн хахад жэл соо манай Хэжэнгэдэ сагай уларилай муу, илангаяа ган гасуур байгаашье һаань, аймагай совхозуудай һаалиин гүүртэнүүд оролдосотойгоор ажаллаһан байна. Тииһэнэйнь ашаар гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэй түсэб 122 процент дүүргэгдээ гэхэ гү, али 13.400 центнерэй орондо 16.297 центнер һүн гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктнуудта асарагдаһан байна.

Түрүү ажахынуудай тоодо Чисаанын совхоз эгээл түрүүн нэрлэгдэхэ эрхэтэй. Эндэхид 3200 центнер һү худалдаха түсэбтэй байһан аад, 3956 центнер худалдажа, түсэбөө 124 процент дүүргэбэ.

Һүүлэй үедэ һү һаали эндэ үдэрһөө үдэртэ дээшэлнэ. Жэшээлхэдэ, июниин түрүүшын хахадта 379 центнер худалдаһан байгаа һаа, хоёрдохи хахадтань 508 центнер болгоо юм. Тиихэдэ «Октябриин 50 жэл» совхозой нэгэдэхи отделениин Булагай гүүртын һаалишад 990 центнерэй орондо 1112 центнер һү гүрэндөө худалдаба.

Эрхим ажалаараа иимэ амжалта туйлаһан түрүү һаалишад ажахы бүхэндэ олон. Нэн түрүүн Хэжэнгын совхозой һаалишад Чисаанын совхозой Булагай гүүртын һаалишан Екатерина Николаевна Глазкова гэгшые дурдахаар. Энэ шумууһан бэрхэ хүн. Жэлһээ жэлдэ ехэ амжалта туйладаг Үнгэрһэн хахад жэл соо 19 үнеэдэйнгээ тус бүриһөөнь 1450 килограмм һү һаажа, аймаг соогоо түрүү һуури эзэлбэ. Мүн энэ совхозой бэрхэ һаалишад Надежда Шкедова—1360, Фанна Зиатдинова—1210, Хандама Буянтуева—1118, Галина Нимбуева—1080 килограмм һааһан байнад.

Худанай совхозой Улааха-Аралай гүүртын һаалишад аймаг соогоо нилээд суурхадаг. Любовь Файзуллина, Цыпилма Дашиева, Доржима Базаржапова, Цырен-Чимит Шагдарова гэгшэд даажа байһан 22 үнеэдэйнгээ толгой бүһү һаажа, ажахынгаа һаалишаһү һаажа, һаалишадай социалис мүрысөөндэ илажа гараба.

соoһоо һүүлэй жэлнүүдтэ Пелагея Санжиевна Цырендылыкова ходол шалгардаг болонхой. Коммунис ажалай ударник, Ажалай Улаан Тугай ордендо хүртэһэн энэ эхэнэр ёһотойл дүй дүршэл ехэтэй, ажалша бэрхэ һаалишан. Нүхэр Цырендылыкова хахад жэл соо 17 үнеэдэйнгээ толгой бүриһөө 1064 килограмм һү һаажа, ажахы соогоо түрүүлбэ. Тиихэдэ «Октябриин 50 жэл» совхозой һаалишадай социалис мүрысөөндэ Цыпилма Цыренжапова илажа гараа. Тэрэ үнеэн бүриһөө 1019 килограмм һү һааһан байна. «Первомайский» совхозой һаалишадай дундаһаа Г. Айбатуллина, Л. Павлова гэгшэд илгараа. Тэдэнэр тус тустаа 1063—1007 килограмм һү һаанхай.

Туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, зунай һайхан сагай аша үрые дүүрэнээр хэрэглэжэ, жэлэй хоёрдохи хахадта сагаан эдеэ бүри ехээр дэлбэрүүлхын тула һаалишаднай улам оролдосотойгоор ажаллажа байна.

Н. ГАЛДАНОВ.

«Бурводстрой» трестын заһабарилгын-техническэ станциин түрүү токарьнууд Роман Ефимович Жарников, Александр Петрович Сомайко гэгшэд В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсоод, амжалтатайгаар ажаллажа байнхай.

А. КНЯЗЕВАЙ фото.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ЗҮНЖЭЛЭЛ

НООҺО ТУШААЛГЫЕ ХУРДАДХАХА

...ад ороной колхоз, сов... ...дай баялиг—хониной ноо... ...шалха, тэрэниие гүрэндэ ..., худалдаха хүдэлмэри ... гаража байна. Энэ хү... ...рие эмхитэй һайнаар ... ажахынууд, аймагууд ... бүхыдэнь хайшалжа ... байнхай. Һүүлэй мэ... Баргажанай аймагай ..., совхозууд энэ хүдэлмэ... ...үргэнхэй. Мүн Бэшүү..., Хэжэнгын, Хориин айма... ажахынууд дүүргэхэ ...

...иин 16-най мэдээгээр ...бликамнай гүрэндэ нооһо ..., худалдаха жэлэйнгээ ... 51,3 процент дүүргээд ... Нооһо тушаалгаар ...рэй, Баргажанай, Улаан... аймагуудай ажахынууд ...жэ ябана. Бэшүүрэй ... түсэбөө 81,7 процентдэ ...тхэй.

...үрэндэ нооһо тушааха, ху... түсэбөө дүүргэһэн ...ынууд үдэрһөө үдэртэ ...орко байна. Улаан-Үдын ...гай «Маяк» колхоз, Зага... аймагай Карл-Марксын ...жэтэ, Баргажанай айма... XXII партсъездын нэрэм... колхоз, Түнхэнэй аймагай ...энэй нэрэмжэтэ колхоз бо... бусад ажахынууд гүрэндэ ... худалдаха түсэбөө дүүр...

... Хониной нооһо хайшалха, ...ие илган, гүрэндэ ту... хүдэлмэри Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхоздо, Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхоздо, Зэдын аймагай Оёорой совхоздо, Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхоздо, Баргажанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо эмхитэйгээр ябуулагдаа. Хайшашадай бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха арга олгогдоһон байна.

Ган гасуур сагай болоошье һаа, һайнаар үбэлжэһэн хонидһоо нооһон горитой абтана. Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой хонин бүриһөө 3,1 — 3,2 килограмм нооһон абтана. Мүн эндэхи «Заречный» совхозойхид хонин бүриһөө 3 килограммһаа дээшэ нооһо абаһан байха юм.

Энэ жэл ПОШ фабрикада тушаагдаһан нооһоной шанарые хараад үзэхэдэ, ажахынууд урдынхи(?)а орходоо нооһоёо класс классаарнь яһала зүбөөр илгадаг, сэбэр утаһа гараха шанарыень һайнаар тодорхойлдог болоһон. Энэ талаар Сэлэнгын, Захааминай аймагуудай ажахынууд нилээд урагшатай байба. Мүн Хориин аймагай Дээдэ-Тайлсын совхоз, Захааминай аймагай «Дружба» колхоз болон бусад зарим ажахынууд нооһонойнгоо шанар зүбөөр гаргажа шадана.

Байгша ондо, колхоз, совхозуудта шадабаритай бэрхэ хайшашадай олошоржо байһаниинь мэдэгдэнэ. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхоз 10 үдэрэй туршада 38 мянган хонидоо хайшалжа дүүргэһэн байна. Хайшашад Цырема Дашиева, Агафья Назарова болон бусад ажалай үльгэр жэшээ харуулаа. Нёдондо артельдээ эрхимлэжэ гараһан Дашима Цыбанова зарим үдэртэ 173 хониной нооһо хайшалаа. Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой Дашима Будариева дунда зэргээр үдэртөө 53 хониной нооһо абаһан юм.

Хэды тиимэ байбашье, энэ шухала хүдэлмэридэ дутагдалнууд олон ушарна. ПОШ фабрикада тушаагдаһан хорёод мянган центнер нооһоной 69,9 процентнь элдэб дутагдалтай гэжэ сэгнэгдээд, дунда зэргээр килограмм бүхэниинь 5 түхэриг 25 мүнгөөр абтанхай.

Шадабари багатай хүнүүд, 5—6 классуудай һурагшад хайшалхадаа нооһо дабхар хиргажа, ехээр гутаана. Хориин аймагай «Георгиевский» совхозой, Баргажанай аймагай Хурамхаанай совхозой, тэндэхи Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой, Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, бусад зарим ажахынуудай фабрикада тушааһан нооһон соо дабхар хайшалагдаһан нооһон дайралдажа, горитойшогынь гологдожо, эгээн адаг сортын гэжэ сэгнэгдээ. Һайн сортын нарин нооһоной килограмм бүхэниинь 5,22 түхэригтэ байбал, адаг сортынхидо тоологдоошонь килограммай миил 84 мүнгэтэ болоно. Тиигэжэ шадабари багатай хүнүүдые хониной нооһо хайшалалгада табижа, хэды ехэ олзо оршоёо ажахынууд алдана гээшэб.

Зарим ажахынууд нооһоёо һайнаар илгажа шаданагүй. Хориин аймагай Үдын совхозойхид нарин, нарибтар нооһо сугтань ябталжа, фабрикада тушаагаа. Бэшүүрэй аймагай Бодонгуудай совхозой фабрикада тушааһан нооһон соо будэй, улһан уялаагай үртэһэн ехээр олдоһон байна. Тиигэжэ нилээд ехэ нооһониинь гологдоһон байха юм.

Олохон колхоз, совхозууд нооһоной сэбэр утаһа гараха шанарыень зүбөөр тодорхойлногүй, дээгүүртүүлнэ. Жэшээнь, Мухар-Шэбэрэй «Искра» колхоз, «Эрдэм» совхоз, Хэжэнгын аймагай Худанай совхоз, Яруунын аймагай «Победа» колхоз нооһонойнгоо сэбэр утаһа гараха шанарыень 7—10 процентээр дээгүүртүүлһэн гэжэ элирээ.

Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхозһоо ороһон нооһоной заха зухын үлтилэг муунуудынь илгагдаагүй, һайн нооһонтоёо суг ябталагдаһан байшоо.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые саашадаа гаргахагүйн тула колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд зохихо хэмжээ абаха уялгатай. Мүн эдэ үдэрнүүдтэ хониной нооһо хайшалха хүдэлмэриие түргэнөөр дүүргэхэ хэрэгтэй. Энэ талаар Зэдын аймагай ажахынууд горитой гээгдэнэ. Һүүлэй мэдээгээр тус аймагта 100-гаад мянган хонид хайшалагдаагүй байһаар. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, нэн түрүүн эндэхи ажахынууд хониной нооһо хайшалалгаяа нёдондонойхиһоо хахад һараар хожомдожо захалаад, аали нобшоор ябуулһан байна. Энэ аймагай олонхи пунктнуудта ажалай эмхидхэл һула, хайшашадай ажалай бүтээсэ бага байһаар. Илангаяа XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо, Борьёогой совхоздо иимэ ушар үзэгдэнэ.

Саг оройтожо байна. Хони хайшалха хүдэлмэриие нэгэшье үдэрөөр гэдэргэ татабал гээшэ нилээд ехэ нооһо гээгдэхэ болоно. Тиимэһээ пункт бүхэнэй ажалые онсо хиналтада абажа, хайшашадта һаадгүйгөөр хүдэлхэ арга олгохо шухала. Мүн гээгдэлдэ ороһон ажахынуудта хайшашадаар туһалха гээшэ түрүү ажахынуудай хэрэг.

Энэ жэл ажахы, аймаг бүхэн гүрэндэ нооһо тушааха, худалдаха түсэбөө заабол дүүргэхын тула бүхы арга боломжонуудаа элсүүлхэ ушартай. Нэн түрүүн эртын хурьгадай нооһо хайшалха болоно. Мүн хониной хүл, толгойдо үлөөгдэһэн нооһые хонишод хайшалжа абаад, ажахыдаа тушааха ёһотой.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР А. П. ЛИТВИНОВАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Прокуратурын органуудта үни удаан һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө, 50 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, Улаан-Үдэ хотын Советскэ районой прокуророй туһалагша нүхэр **Литвинова Александра Павловнае** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо А. СЫРЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1969 оной июлиин 17.

Эхэ орондоо элбэг ехээр мяха тушаахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ олохон ажахынууд оронхой. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын аймагай Улаан-Оронго колхозой тугалшан Сэбэг-Дари Атановна Жамбалова мүн лэ энэ мүрысөөндэ ороод, һайнаар хүдэлжэ байна.

Нүхэр Жамбаловагай харууһалдаг 60 тугал тобир тарганууд. Толгой бүриинь шэгнүүр сүүдхэдээ 700 граммаар нэмэнэ. Мүнөө үедэ бэлшээриин һайн бэшэшье һаа, Сэбэг-Дари Жамбалова тугалнуудаа һайнаар тэжээжэ тобир тарганаар үдхэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тугалшан Сэбэг-Дари Жамбалова.

А. КНЯЗЕВАЙ фото.

Социалис уялгануудай дүүргэлтэ шалганабди

ТҮРҮҮШЫН АЛХАМ

КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэриин ёһоор, хүдөө ажахын үйлэдбэрине экономическа талаарнь урмашуулха гэһэн хэмжээнүүдэй бэелүүлэгдэһэнэй ашаар манай колхоз газар тарилангай, мал ажалай продуктнуудые нилээд ехээр абадаг болоо.

Һүүлэй 4 жэлэй (1965—1968 он) туршада ороойо таряан 54,4 процент, мяхан — 25, һүн — 49,3 процент ехээр абтадаг болоо. Энэ үедэ үбһэн һайнаар ургуулагдаа.

Мал ажалай продуктнуудые ехээр абадаг, гүрэндэ худалдадаг болохо зуураа, адууһа малайнгаа тоо толгойе олошоруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлжэ шадаабди.

Теэд туйлаһан эдэ амжалтануудаараа һанаагаа амархаар бэшэ. Ажахыдамнай хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд яһала бии. Илангаяа мяхан элбэг ехээр абтанагүй. Тиимэһээ эдэ арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ, мяха ехээр абажа, гүрэндөө элбэгээр худалдадаг болохо гээшэ малшадаймнай, бүхы колхозниггуудай мүнөөдэрэй шухала зорилго мүн.

Эдэ бүгэдые анхаралдаа абажа, урид хараалһан түсэб, уялгануудаа дахин дахин бодомжолжо үзөөд, шэнэ уялга абаһан байнабди. Тэрэнэй ёһоор байгша ондо түсэбһөө гадуур 200 центнер, 1970 ондо —750 центнер мяха худалдахаар шиидэгдээ һэн.

Мяха ехээр абадаг болохын тула нэн түрүүн гахай олоор үсхэбэрилжэ байнабди. Гахай тэжээхэ таряа талханай зүйл, үбһэнэй гурил хэхэ хүсы ногооншье байха. Тингэжэ мүнөө жэл гүрэндөө 400 центнер гахайн мяха худалдабал, ерэхэ жэлдэ тэрэнээ 700 центнертэ хүргэхэбди.

Һайн шанартай мяха гүрэндөө элбэгээр үгэхын тула зунай сагта адууһа малаа оролдосотойгоор бэлшээн таргалуулха хэрэгтэй. намартаа. үбэлэй эхеэр үхэрнүүдээ олоорнь шахалганда табиха болонобди.

Абаһан эдэ бүхы уялгануудаа бэелүүлхын тула манай колхоздо юун хэгдэжэ байнаб?

Май һарын эхеэр бэлшээн таргалуулагдаха малай гүүртэ, отаранууд бүридхэгдөө.

Гүрэндэ тушаагдаха 377 эрэ хашараг, буруу, 3000 эрье эгээн һайн бэлшээридэ гаргагдаа. Эдэ мал бүхыдөө шэгнэгдэжэ, адуулагшадта даалгагдаа һэн.

Бэлшээн таргалуулагдаха малай гүүртэнүүдтэ дүршэл шадабари ехэтэй малшад Роман Михалев, Дондок Нимаев гэгшэд томилогдоһон. Эдэнэр зунай бэлшээриин үедэ үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүр 100—120 килограммаар нэмэхэ гэһэн уялга абаа. Мүнөө эдэнэр абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Июнь һарада ган гасуур байгаашье һаа, үхэрнүүдээ ой модон соогуур үдэр һүнигүй адуулжа, шэгнүүрыень сүүдхэдэ 709—940 граммаар нэмээһэн байна. Роман Михалев үнгэрһэн һарада һүрэгөө 34 центнер 72 килограммаар нэмээгээ гэхэ гү, али сүүдхэдэ 709 граммаар дээшэлүүлээ. Дондок Нимаев энэ үедэ үхэрнүүдэйнгээ шэгнүүр дүн хамта 59 центнерээр гэхэ гү, али сүүдхэдэ 940 граммаар нэмээһэн байна.

Колхозой тугалшад Евдокия Баннова, Надежда Григорьева, Бабасан Ринчинова, Анна Григорьева гэгшэд тугалнуудайнгаа шэгнүүр сүүдхэдэ 640—800 граммаар ехэ болгоно.

Мүн гахайшад Фекла Михайловна Трифонова, Мария Нестерева гэгшэд шахамалнуудайнгаа шэгнүүр нэмээхэ уялгаяа үлүүлэн дүүргэнэ.

Һү һаалиин гүүртэнүүдэй малшад хэлэһэн үгэдөө хүрэхые яһала оролдоно. Үнгэрһэн 6 һарын туршада колхозой 35 һаалишадай 26-ниинь үнеэн бүриһөө мянган килограммһаа дээшэ һү һаагаад байна. Энэ мүрысөөндэ Нуурай гүүртын малшад түрүүлжэ ябана. Эдэнэр хахад жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 1383 килограмм һү һаанхай. Тэрэ тоодо июнь һарада 298 килограмм һү абажа шадаа. Мүн Ягодныш гүүртын коллектив эдэнэрһээ заашье гээгдэнэгүй.

Шадабаритай бэрхэ һаалишад Долгоржап Очирова энэ үедэ үнеэн бүриһөө 1952 килограмм, Евдокия Черных—1960, Раиса Касимова—1942, Цырен Доржиева—1714, Матрена Петрова—1760 килограмм һү һаагаад байна.

Һаалиин фермын малшад Кабанскын совхозой, Мухар-Шэбэрэй «Искра» колхозой малшадай уряае һайшаан дэмжэжэ, зунай дүрбэ һарын туршада үнеэн бүриһөө 1100 килограмм һү һааха уялга абанхай.

Зунай бэлшээри хүсэд һайнаар хэрэглэхэ зорилгоор колхозой мэргэжэлтэд мал адуулха үдэрэй зохид гурим тодорхойлжо, малшан бүхэндэ хүргөө. Бэлшээриин ногооной гандаһые хараада абажа, энэ жэл нилээд олон гүүртэнүүдые ой модон соогуур адуулнабди, үхэр бүхэндэ сүүдхэдэ 1—1,5 килограмм хүртэхөөр таряа талханай зүйл нэмэжэ эдюулэгдэнэ.

Һаалиин гүүртэнүүдтэ үнеэд үдэр һүнигүй бэлшээгдэнэ, гидролизно аргаар һолоомо бүйлуулжа малда үгтэнэ.

Урда жэлнүүдтэ зундаа тугалнууд биратай өөдэлдэггүй. Тэдэндэ һайн бэлшээришье хүртэдэггүй һэн. Тиимэһээ байгша ондо энэ асуудал горитой анхарагдаа. Һаалиин гүүртэ бүхэнэй дэргэдэ 12—15 гектар шахуу газар хорёолоогдожо, наг шэбхээр утэгжүүлэгдээд, уһалагдадаг болоо. Эндээ тугалнуудаа оруулнабди. Гадна тугалнуудта хүрэнгэ бэлдэжэ уулганабди. Шефүүдэй туһаламжаар хурьгадай зуһаха газарта 2 һарабша баригдаа, поршоонхонуудые түлжүүлхэ зунай байра шэнээр бүтээгдээ.

Колхозой 3-дахи отделенидэ ногооной гурил хэхэ АВМ-04 түхэлэй түхеэрэлгэ шэнээр тодхогдожо байна.

Буруу, хашарагуудые олоорнь нэгэ газарта байлгажа, шахан таргалуулха тусхай байра Арбузовта, Тээлидэ, Сурхайта нуурай дэргэдэ шэнээр түхеэрэгдэнэ. Эдэ байранууд байгша оной октябриин 1 хүрэтэр бэлэн болохо юм.

Мал ажалай хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулха талаар зарим тэды юумэн хэгдэжэ захалжа. Гурбан гүүртэдэ машинаар үнеэ һааха түхеэрэлгэнүүд энэ жэл тодхогдожо дүүрэхэ, гахайн фермын байра оньһон аргаар сэбэрлэгдэдэг болохо, 23 гүүртэ, отарада электрын элшэ хүсэн оруулагдаха байна.

Абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхын тула малдаа тэжээл ехээр бэлдхэхэ хэрэгтэй гээшэ. Нэн түрүүн сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Эндэ луговодуудай 15 звено, нэгэ луговомелиоративна отряд саг үргэлжэ ажаллана. 350 гектар сабшаланда аммиачна селитрэ хэрэглэгдэжэ, 8 мянга гаран тонно наг шэбхэ тараагдаа. 2 мянга гаран гектар сабшалан хоёр-гурба удаа уһалагдаа. Хээрэ үлэһэн һолоомоёо суглуулжа, һайнаар һүрилжэ байнабди. Мүн эдэ үдэрнүүдтэ набшаһата тэжээл суглуулагдана.

Мал ажалай, газар тариалангай продуктнуудай өөрынь үнэ сэн хямдаруулха хэмжээнүүд абтана. Үйлэдбэриин бригада, гүүртэ, отара бүхэндэ ажахын тоосооной даабари хүргэгдэнхэй.

Энэ жэлэймнай түрүүшын хахад ходорбо. Колхознай гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 100,7 процент, һү—101,3 процент, ноохо—185 процент дүүргэв.

Теэд эдэ бүгэдэмнай абаһан социалис уялгаяа бэелүүлхэ шанга тэмсэлэй миил түрүүшын алхам, ехэ хүдэлмэриин эхин гээшэ гэжэ бидэнэр тоолонобди. Уялгаяа амжалтатай һайнаар бэелүүлхын тула улам оролдосотойгоор ажаллаха эрилтэ табигдана.

Колхозоймнай бүхы гэшүүд абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, В. И. Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй алдарта ойе ажалай бэлэгээр угтаха гэжэ тэмсэнэ.

Н. ВЯТКИН,
Сэлэнгын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой главна зоотехник.

ГАЗЕТЭ ТАРААЛГА—ПАРТИЙНА ХЭР

ОЛОНИИТЫЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛ
ХҮСЭТЭ ЗЭБСЭ

Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ой үдэр ерэхэ бүри дүтэлжэ байна. Энэ ойн бэлэдхэлдэ манай оронной бүхы хэблэл эдэбхитэйгээр оролсонхой.

Газетэнүүдтэ толилогдодог ленинскэ хуудаһанууд совет хүнүүдэй В. И. Ленинэдэ тон ехэ дуратай байһаниинь харуулжа үгэнэ. «Ленин мантай, бидэнэрэй ажал хэрэг ба ухаан бодолдо», «Ленин бидэнэрэй зүрхэндэ», «Ленин ходоодо маанадтай» гэһэн гаршагуудынь энээн тухай элитээр гэршэлнэ. Гадна республикын, аймагай газетэнүүдтэ «Ленинскэ ажалай вахта», «Ильичэй ойдо—эрхим бэлэг» гэхэ мэтэ рубриканууд ходоодо гарана.

Энэньшье ойлгосотой. Ленинэй нэрэ совет хүн бүхэндэ хүндэтэй. Ленинэй үзэл сурталһаа, захяа заабаринуудһаа бидэнэр хүсэ шадал, хүсэл зориг оронобди.

Манай гүрэнине байгуулжа байха үедөө гүрэн түрын, партийна тон ехэ хүдэлмэри ябуулхынгаа хажуугаар В. И. Ленинэй периодическа хэблэлдэ, үргэн олониитэтэй тэрэнэй холбоо барисаа бэхижүүлхэ, хэблэл тарааха хэрэгтэ горитойхон анхарал хандуулдаг байһыень мүнөө 100 жэлэйнь ойдо бэлдэжэ байхадаа бидэнэр омогорхон һананабди. Бүри «Искра» газетээ, һүүлээрнь «Правда» газетэ хэблэлдэ бэлдэхэдээ, Владимир Ильич эдэ асуудалнуудта һаналаа табидаг һэн.

Агуухэ Октябриин илан мандаһанай һүүлээр В. И. Ленин газетэнүүдэй таралгын хойноһоо хинажа, хүдэлмэришэдтэ, солдадуудта, таряашадта хэр түргөөр хүрэдэгыень шалгадаг һэн. Энээнтэй хамта, хэблэл үргэнөөр хүгжөөхэ, зүбөөр хубаарилан тарааха шухала гэжэ Ленин багша нэгэтэ бэшэ зааһан байдаг.

Ленинэй захяа заабари бэелүүлэн, манай парти хэблэл хүгжөөхэ, үргэн олониитэтэй холбоо барисааень бэхижүүлхэ тушаа саг үргэлжэ анхарна. Энээнэй ашаар манай хэблэл мүнөө үедэ бүгэдэ арадай ёһотой трибуна болонхой, ажалшадай этигэл найдабарида, хүндэдэ хүртэнхэй. Илангаяа һүүлэй жэлнүүдтэ хэблэлэй коллективнэ пропагандистын, агитатор, эмхидхэгшын үүргэнь бүри ехэ болоо.

Мүнөө манай орон дотор 7,5 мянга шахуу (колхозуудай олон тиражтай газетэнүүдые тоололсонгүйгөөр) газетэнүүд нэгэн доро 125 миллион хэһэгээр хэблэгдэнэ. Гадна жэлдээ 3,5 миллиард хэһэгээр 5 мянган журнал (тэрэ тоодо СССР-эй арадуудай хэлэн дээрэ 45, хари гүрэнэй хэлэн дээрэ 17) гарана. Гансахан үнгэрһэн жэлдэ 75.699 эдэб ном, брошюранууд хамта дээрээ 1.330 миллион хэһэгээр хэблэгдэһэн байха юм. Дэлхэй дээрэ гарадаг номуудай дүрбэдэхи бүхэниинь совет ном болоно. Эдэ тоо, баримтанууд совет хүнүүдэй эрдэм номтой боложо, культурна талаараа ургаһыень, манай ниитын байдалда хэблэлэй ехэ үүргэтэй болоһыень үшөө дахин гэршэлнэ.

Энэ талаар манай республика һайн жэшээ болоно. Буряадта мүнөө үедэ республиканска 3, аймагуудай 18, олон тиражтай 13 газета хэблэгдэнэ. Байгша ондо республикын ажалшад 742 мянга гаран периодическа хэблэл, тэрэ тоодо 331.288 хэһэг газетэ, 111.361 хэһэг журнал захиһан байна. Мянган хүн дээрэ хубаарилхада, 958 хэһэг болоно. Илангаяа партийна хэблэлдэ («Правда» газетэдэ, «Партийная жизнь», «Коммунист», «Агитатор» болон бусад журналнуудта) байгша ондо захилай олошорһониинь һайшаалтай.

1969 ондо абтаха газетэ, журналнуудта захил урда жэлнүүдэйхидэ ороходоо эмхитэйгээр үнгэрэгдэһэн байгаа. Нютагуудай олон партийна организацинууд энэ хүдэлмэри эмхидхэхэ хэрэгтэнь «Союзпечатиин» аймагуудтахи агентствын хүдэлмэрилэгшэдтэ зохихо туһаламжа үзүүлдэг, энэ хэрэг бодото дээрэнь эмхидхэгшэд болонхой. Жэшээлхэдэ, эдэнэй оролдолгоор Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын аймагуудта жэлэй хахадаар дүүрэхэсэ байһан захилнууд бултадаа үргэлжэлүүлэгдэһэн, зарим хэблэлээр, гобшолон хэлэбэл, түбэй газетэ, журналнуудай захил олошороо. Кабанскын, Захааминай аймагуудта 1968 оной түрүүшын хахадтай жэшэбэл, газетэ болон журнал захигшадай тоо энэ жэлдэ хэдэн зуун хүнөөр олошороо.

Загарайн аймаг абажа үзэе. Периодическа хэблэлдэ захилынь эндэ жэлһээ жэл бүри олошорно. Мянган хүн дээрэ абаад үзэхэдэ, 1955 ондо эндэ 233 газетэ, журналнууд хүртэһэн байбал, 1960 ондо—312, 1965 ондо—514. 1969 оной январиин 1-нэй байдалаар 973 хэһэг болоод байгаа. Харин байгша оной июнь һарада энэнь 1018 хэһэгтэ хүрөө. Тиихэдэ Шэнэ-Бэрээн, Татарский ключ, Ново-Ильинск, Горхон, Элхи болон бусад тосхонуудта мянган хүндэ 1000—1400 хэһэг газетэ, журнал хүртэнэ.

Газетэ, журналнуудые олоор тараахын тула Улаан-Үдэ, Хяагта городуудай, Баунтын болон Хойто-Байгалай, мүн бусад зарим аймагуудай партийна организацинууд ехэ юумэ хэнэ. Энэ хэрэгтэ манай ниитэ хэблэлэй эдэбхитэд ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. «Союзпечатиин» хүдэлмэрилэгшэдэй, хэблэл тараагшадай дунда партийна организацинуудай ёһото туһалагшад жэл бүри олошорно. Галуута-Нуурай № 2/5 шахтада газетэ тараагша Людмила Иннокентьевна Горбатенко, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадһаа—Павел Федорович Злыгостев, Баргажанай аймагһаа—Дулгар Соронхоровна Самбуева болон бусад олон нүхэд уншагшадай, захигшадай дунда хүндэтэй болонхой.

Мүнөө хэблэл захидаг ажалшадай саг үргэлжэ олошорхотой хамта газетэ, журналнуудай редакцинуудта ехэ эрилтэ табигдана. Нэн түрүүндэ тэндэ толилогдодог материалнуудые удха түгэлдэр, һонирхолтой, уншагшадта ойлгосотойгоор үгэхэ шухала. Хэблэлэй үмэнэ КПСС-эй XXIII съездын табиһан зорилгонуу-

дые бэелүүлэн, редакци
дынгөө хүдэлмэри һайж
зетэ захигшадай һанам
лые хараада абаха, тэл
шудалха, мэдэхэ зорил
дэ партийно-политическ
зүбөөр табиха гээшэ а
дакцинуудай түрүүшы
шиидхэхэ асуудал боло
Ажалшадай дунда п
тическэ мэдээсэл һайж
рэшэ партийна хүт
хидхэлэй болон үзэл бо
хүмүүжүүлгын хүдэлм
һөөр хэрэглэхэ гэш
хала болоод байна. Н
ажалшадта манай пар
вительствын газаадын
дын политикын
ороной экономико болон
лай хүгжэлтэ тухай мэ
ха хэрэгтэй.
Тиимэһээ манай газе
асуудалнуудаар: уласхоо
дал тухай, ажахын болон
най түйлалта гэхэ мэтэ
даар гүн удхатай, һони
дээсэлнүүдые тэрэ саг
байха болоно. Энэ талаар
ские огни», «Вперёд»,
лэнгэ» болон республик
рим аймагуудай газетэ
үедэ һайн үүсхэлнүүд
ехэхэн юумэ хэнэ. Зүгөө
хүдэлмэриин эхин болон
Гадна энээнтэй
нютагуудтахи партийна, с
хын органуудай, ажалша
хэжэ байһан шухала асуу
хай мартажа болохогүй.
В. И. Ленинэй түрэһө
лэй ойн хүндэлэлдэ зах
циалис мүрысөөн хэ
эрилтэнүүдые табина. Т
түсэб 1970 оной ноябри
дүүргэхэ гэһэн түрүү
дэй уряа хаа хаанагүй
Энээндэ газетэнүүдэй д
гэнь тон ехэ байгаа. Мүнө
социалис мүрысөөнэй
һан уялгануудай дүүрг
нөөр харуулдаг болоб
юумэниинь үшөөл ехэ.
Һара, һара хахадһаа
газетэ, журнал захих
эхилхэнь. Хэблэл тара
партийна хэрэг юм гэ
Центральна Комитет за
журналнуудай тараалгы
болзорой ээлжээтэ хара
ложо огтө болохогүй. Э
тийна организацинуудай
талай хүдэлмэриин шуха
лолог. Совет хэблэлд
ургажа байгаа эрилт
хангахын тула эмхи
ойлгууламжын ехэхэн
ябуулха. ехэхэн оролд
хэрэгтэй. Өөрынгөө эрд
дээшэлүүлхэдэнь уншаг
туһалха, тэрэнэй дура
һанал бодолдонь таара
журнал захихадань туһа
Манай совет хэблэл
тийна организацинуудай
хүмүүжүүлхэ хүсэтэ зэ
бшуу.

И. О
КПСС-эй обкомой
секторые

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

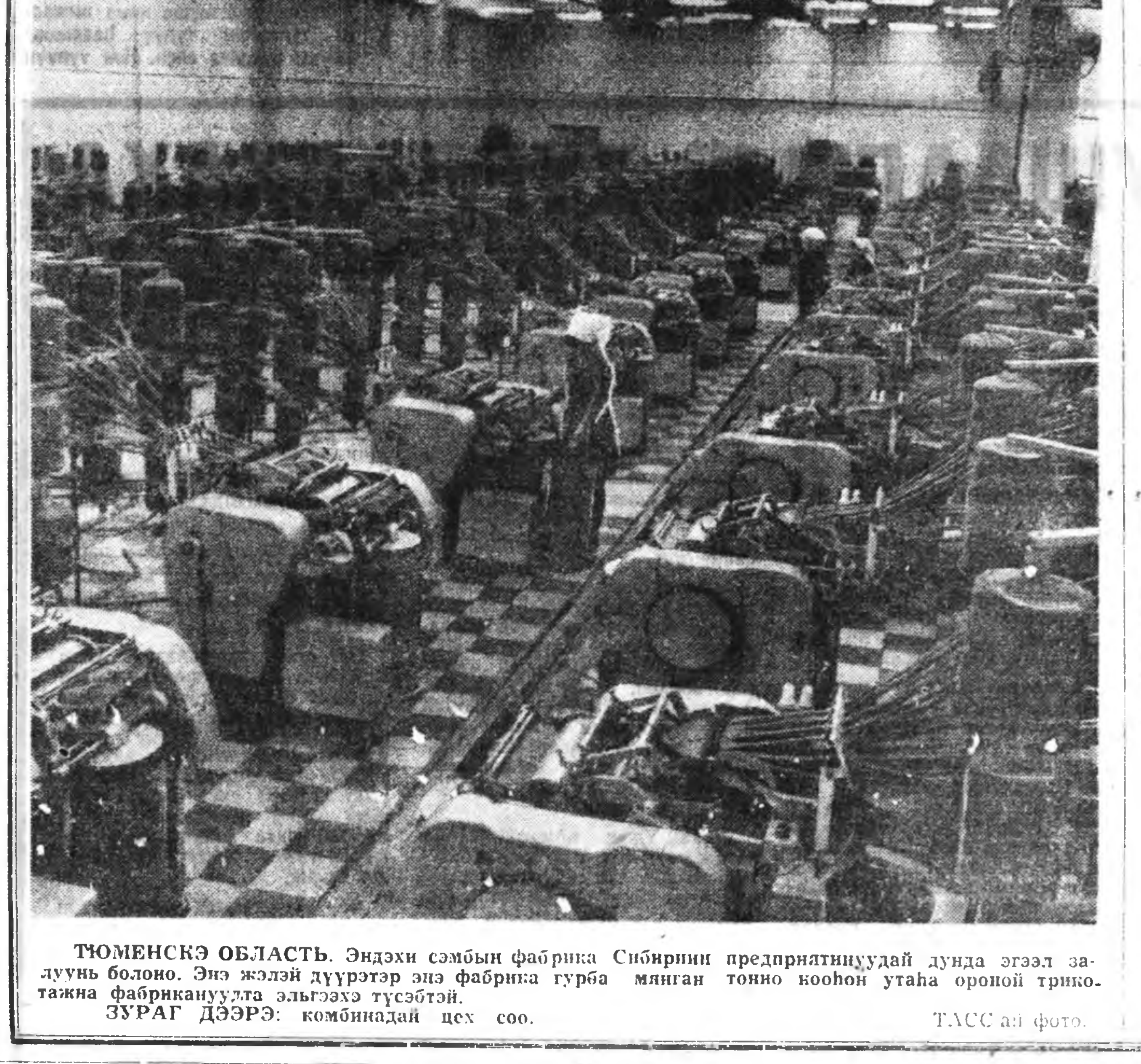

ТЮМЕНСКЭ ОБЛАСТЬ. Эндэхи сэмбын фабрика Сибириин предприятинуудай дунда эгээл залуунь болоно. Энэ жэлэй дүүрэтэр энэ фабрика гурба мянган тонно ноохон утаһа ороной трикотажна фабрикануудта эльгээхэ түсэбтэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбинадай цех соо.

ТАСС-ай фото.

РСФСР-эй арадай уран зурааша В. Цигаль Лен
хай олон зохёолнуудые бүтээһэн байха. Жэшээ
«В. И. Ленин — гимназист», «Ленин — студент» гэһ
шөөнүүдые бүтээгээ. Мүн 1959 ондо Москвада
даһан монумент В. И. Лениндэ зорюулагдаа һэн. М
үедэ уран зурааша В. Цигаль революциин агуу багш
рэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулжа, шэнэ хүшөө хэжэ
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уран зурааша В. Цигаль мастер
соогоо.

ТАСС-ай ф

ХАНИНАРТАА ТУҺАЛНАБДИ

Ленинэй ордентэ ЛВРЗ-гэй коллектив аха дүү монгол арадһаа энэ жэл хэдэн захил абанхай. Жарогрубна хэдэн котел хэхэ, локомотив болон пассажирска вагонуудай запасной частьнуудые бүтээхэ захилай абтахатай хамта заводой хүдэлмэришэд тэлэнине бүтээжэ эхилээ.

Монголой арадай революциин 48 жэлэй ойе ханинартаа тэмдэглэлсэхэ гэжэ шиидэһэн хүдэлмэришэд тэрэ захилыень болзорһоо урид дүүргэхэ зорилго урдаа табиһан юм. Котел бүтээгшэд хэлэһэн үгэдөө хүрөө. Тэдэнэр жаротрубна котел болзорһоонь нэгэ һараар уридшалан бүтээжэ, Сүхэ-Баатартахи холимол тэжээлэй заводто эльгээһэн юм.

3-дахи кварталай туршада үшөө нэгэ котел бүтээхэ захил абтаа. Хүдэлмэришэд энэ захилые болзорһоонь мүн лэ уридшалан, бүри июль соо бүтээжэ эльгээхэ гэжэ шиидэв.

ЛВРЗ-гэй шэрэм шудхалгын, механическа цехүүдэй коллективүүд Монголой Республикын захилые һайн шанартайгаар бүтээнэ.

Вагон хабсаралгын цехэй хүдэлмэришэд Улаан-Баатарай түмэр замшадта пассажирска табан вагон заһабариижа эльгээбэ.

Заводоймнай коллектив аха дүү монгол арадай захилые хүндэтэй дээрэ тооложо, һайн шанартайгаар, болзорһоонь урид дүүргэхые оролдоно.

В. БАРАКОВСКИХ,
үйлэдбэриин таһагай начальнигай орлогшо.

ПРОМЫШЛЕН-НОСТЬДА ХЭРЭГТЭЙ ЗҮЙЛ

Улаан-Үдын химлесхозой хүдэлмэришэд химическэ промышленностьда шухала хэрэгтэй нарһан модоной дабирхай суглуулдаг юм. Һаяшаг түс ажахын хүдэлмэришэд хахад жэлэй дүн согсолон гаргаа. Тэдэнэр энэ үе соо 302 тонно дабирхай суглуулжа, түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ. Бэшүүрэй үйлэдбэриин участогай хүдэлмэришэд 111 тонно дабирхай суглуулха даабаряа 130 тонноһоо хүргөө. Тингэхэдэ Майскын үйлэдбэриин участогайхид 96 тонно суглуулха даабаряа 116 тонно-до хүргэжэ шадаа.

Н. ТЮРНЕВ.

...ЛЛУРГНУУДАЙ ҺАЙНДЭР

...ЭГЭШЬЕ МИНУТААР ЗОГСОДОГГҮЙ

...л шудхалга үйлэд-
...шухала һалбари юм.
...жал үдэр, һүнишье,
...уншье нэгэшье мину-
...гсодоггүй байха. Эр-
...оригтойшуул мартен
...тэй дэргэдэ зогсожо,
...бусалгажа байдаг.
...3-гэй булад шудхал-
...эй коллектив ленин-
...алай вахтада жагсан.

эршэ зоригоо шангадхан ажаллана. Тэдэнэр хүсэ ехэтэй локомотивуудай элдэб часть, деталь болохо меаллые үдэр һүнигүй шудхан гаргана. Булад хайлуулагшад В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа бэелүүлнэ.

Нёдондо жэлэй, байгша оной түрүүшын хахадай түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Булад шудхагшад Киселев, Гоняев, тэдэнэй туһалагшад Губин, Добрынин, Баландин эдэ үдэрнүүдтэ эршэмтэй шангаар ажаллаа.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Эрхим булад шудхагшадай нэгэн М. Т. Отрощевский. 2. Шудхалгын хаһа.

В. ЗОРКИНОЙ фото.

Һуурин тосхонуудаа болбосон түхэлтэй болгоё!

АРГА БОЛОМЖОЁО ЗҮБӨӨР ХЭРЭГЛЭЭД...

Би пенсидэ гараһаар дүрбэн жэл болохо байнаб. Гэбэшье урдань хэжэ байһан хүдэлмэреэ орхёод, гар һула, яһа амгалан яашье һуужа шадахагүй байшооб. Аргадын дунда һургуулида тоо бодолго заадаг һэм. Пенсидэ гараад байхадаа, үдэшын һургуулида багшалжа эхилээб. Залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ, һургаха гээшэ харюусалгатай, хүндэтэйшье хэрэг гээшэ ааб даа. Иланга хүдэлжэ байгаад, үдэшын һургуулида ябажа, дунда һургуули дүүргэхэ дуратайшуулда ном заахада олон тоото хүшэр хүндэ ушарнууд тохёолдодог. Юуб гэхэдэ, залуушуулай олонхинь хонин фермэ, отаранууд дээрэ хүдэлдэг. Тэдэниие таһалгаряагүй машинаар асаржа, абаашажа байха гэхэдэ бэрхэшээл гарадаг. Гэбэшье али болохоор аргынь оложо, бэрхэшээлһээ гарасалдадаг. залуушуулые һургуулиин тусхай программаһаань таһалхагүйе оролдодог байгаабди.

Депутат байһан минии үүргэ ехэ. Хори гаран жэлдэ таһалгаряагүй аймагай болон сомоной Соведүүдэй депутат ябааб. Дүй дүршэлшье гэхэдэ яһала бии. Гэбэшье үдэр бури урган байһан манай шэнэ үеын байдал депутадуудай урда орёо, шанга асуудалнуудые табижал байдаг. Тиимэһээ туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, улам һайнаар хүдэлхэ, хүн зонойнгоо эрилтэ гүйлтые гүйсэдөөр хангаха ябадал манай зайлашагүй нангин зорилго болоно бшуу.

Соёл гэгээрэлэй талаар саг үргэлжын комиссиин гэшүүнби. Эндэшье хэхэ юумэн олон. Үнгэргэгдэһэн зүблөөн бүхэн дээрээ соёлой байшангые даагшын, һургуулиин директорэй хэжэ байһан хүдэлмэри тухай шагнажа, зүбшэл заабари үгэдэг, дутуу дунданuудаа саг соонь усадхахые баадхадагбди. Жэшээ болгон нэгэ иимэ ушар баримта дурдахам. Гурбан жэлэй урдахана Аргадын дунда һургуулиин шэнэ байшан бариха тухай асуудал гараһан юм. Тус һургуулиин байшангые түргэн саг соо бодхоохо хэрэгтэй байгаа. Теэд ямар арга, хүсэ хэрэглэхэб? Һургуулиин барилгада түрэлхидые хабаадуулха үүсхэл гаргагдаа һэн. Тиигэжэ амаралта бүхэндэ 30—40 хүн сугларжа, воскресник үнгэргэгдэдэг болоо. Тиигэжэ хоёрхон жэлэй турша соо хоёр дабхар һургуулиин байшан үндын бодоһон байна. 320 һурагшадай һураха һаруул уужам һургуулия тойруулжа түргөөр хашаалһан, һөөг модо һуулгаһан байнабди. Гадна 70 үхибүүдэй һууритай саад-ясли нээгдээ. Гэрынь хуушарһан, хүйтэн байжа, оройгоорнь тооной шэналэн заһабарилһан байнабди.

Сабшалан нугаяа хорёолхо хүдэлмэри хэгдэһэн. Эндэ мүн лэ һуурин зоноойнгоо хүсые хэрэглээ бэлэйбди. Воскресингүүд үнгэргэгдэжэ, 30 километр зайда посхоод баригдаа. Хүн зониие энэ хэрэгтэ олоор хабаадуулхын түлөө радиогоор хэлэдэг, пенсионернүүдтэ орожо, хөөрэлдэдэг байһамди.

Ярославль городой ажалшадай гаргаһан үүсхэлые манай Хара модоной сомоной Соведэй мэдэлэй газар дээрэ һуулаг зон үргэнөөр дэмжээд, хотон һууринуудаа улам болбосон түхэлтэй болгохо талаар ехэхэн хүдэлмэри хэхээр харааланхай. Эндэ депутадуудай үүргэ гол һуури эзэлхэ болоно. Пролетариадай агуу багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэйнь түүхэтэ ойе ажалай үндэр амжалтаар угтахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа гаргаха болоно бшуубди. Тиигэжэ Аргадынгаа совхозой түбэй үйлсэнүүдые заһаха, хамта 3 километр харгы дээрэ элһэн гаргагдаха. Юуб гэхэдэ, бороогой һүүлээр үйлсэнүүднай сула шабар боложо, машина, тракторнуудай ябахада түбэгтэй болодог. Үһа горхон дээгүүр табигдаһан хорёод шахуу хуушан хүүргэ бии юм. Дууһыень шэнэлхэ түсэбтэйбди. 50 айлай газаа палисаднигууд баригдажа, һөөг модо һуулгагдаха. Олон айл газаагаа түлеэ хаядаг, сомодог байгаа. Мүнөө тэрэниие хорижо болюулаабди. Соёлоймнай байшан һэльбэгдэн заһагдахаар хараалагданхай. Дээдэ Аргадын эхин һургуулиин байшан, аптека, 60—60 хүнэй һууритай интернат, саад-ясли һаяын үедэ бодхоогдохоор хараалагдаа, холын отара, гүүртэнүүд дээрэ байһан малшадай байха 2 гэр, 5 заимка шэнээр баригдаха юм. Барилгын эдэ бүхы хүдэлмэринүүдые Ленинэй түүхэтэ 100 жэлэйнь ой хүрэтэр дүүргэхэ хүсэлэнтэйбди.

Хүн зонойнгоо дунда элидхэл, хөөрэлдөө үргэнөөр үнгэргэхэ талаар яһала ябуулга хэгдэдэг. Би өөрөө нэгэнтэ бэшэ малшадта ошожо, элдэб темээр хөөрэлдөө үнгэргэһэмби. Аргадымнай совхоздо элидхэлшэдэй бүлэг бии юм. Удха түгэс элидхэл, хөөрэлдөө үнгэргэдэг элидхэлшэд бии. Л. Л. Дамдинова, А. В. Будаин, В. Б. Хышектуев, Б. Ц. Цыреторов, О. Р. Раднаев гэгшэдэй нэрэ тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ.

Эршэ хүсэеэ һуладхангүй, саашадаа бүри һайнаар хүдэлжэ, бодото амжалта туйлахамнай лабтай.

А. БУДАИН,
Баргажанай аймагай Хара модоной сомоной Соведэй депутат.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · ХИЛЫН ГААНАҺАА · РАДИО

ОКИНАВЫН АЖАЛШАДАЙ ТЭМСЭЛ

ТОКИО. (ТАСС). Америкын сэрэгэй баазануудые хангадаг хүдэлмэришэдэй бүтэдэ окинавын профсоюзай Наха хотодо болоһон онсо съезд шухала эрилтэнүүдэ хангуулхын түлөө, июниин 5-да забастовко хэгшэдые гэмнэхын тула американ засагаархидай хараалһан хэһээлтэнүүдые болюулхын түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ гээд шиидхээ.

Энэ забастовкодо хабаадагша 295 хүниие административна элдэб хэһээлтэдэ оруулха гэһэн американ засагаархидай заналтые нэгэдхэдэг энэ профсоюзай съездын делегадууд эрид шууд буруушаагаа.

ПАТРИОДУУД ДОБТОЛНО

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд Америкын, Сайгоной сэрэгшэдтэ эсэргүү шэнэ сохилтонуудые хэжэ, амжалтатайгаар добтолжо үргэлжэлһөөр. Урда Вьетнамай гол хубидахи 14-дүгээр номерой шоссе харгы дээрэ Америкын сэрэгшэдтэ добтолбо. Патриодууд дайсанай 200 гаран солдадуудые хүлһөөнь буулгаа, 34 танк, бронетранспортер үгы хээ, 1 самолёт унагаагаа. Энээн тухай Вьетнамай информационно агентство мэдээсэбэ.

ХЁМОРООН ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Гондурас ба Сальвадор Америкын гүрэнүүдэй эмхиин уряагаар июлиин 17-до буудалдаагаа саг зуура болюулһан байгаа, гэбэшье тэрэнь удаан үргэлжэлөөгүй. Зургаан час шахуу сагай үнгэрһэнэй һүүлээр буудалдаанууд дахинаа болоо.

Сальвадорой артиллери Эль-Аматильо гэжэ районние дахинаа буудажа эхилээ. Уданшьегүй Гондурасай 9 самолёт Сальвадорой сэрэгүүдые бомбодоо гэжэ Гондурасай правительствын мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Сальвадорой авиаци «бүхыдөө үгы хэгдээ» гэжэ Гондурасай сэрэгэй тушаалтад соносхоо, дайсанай «ехэ газар» эзэлһэн тухайдаа Сальвадорой командовани мэдээсэбэ.

Үнгэрэгшэ һарада футбол хабаргшадай хоорондо болоһон наншалдаанһаа уламжалһан туйлалдаанда хамта дээрээ 2 мянган хүн алуулаа, һураггүйгөөр үгы болоо гэжэ информационно агентствын тусхай бэшэ мэдээнүүдһээ эли болоно.

Хёмороогоо болюулха тухай хэлсээн июлиин 18-най һүни гол түлэб баталагдаа гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент Вашингтонһоо дамжуулба. Энээн тухайда Америкын гүрэнүүдэй эмхиин генеральна секретарь Гало Пласа США-гай нийслэл хотодо соносхоо. Буудалдаагаа дары болюулха, бүхы сэрэгүүдээ дайнай анхан эхилһэн газартань абаашаха, ажалшадта аюул тохёолдуулхагүй, хоёр ороной газар дээрэ ажаһуугшадай зөөридэ хохидол ушаруулхагүй гэһэн гол пунктнууд хэлсээгээр хараалагданхай.

Хобдогуудай гэмээр

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС-ай корреспондент А. Жигулев иигэжэ дамжуулба:

США-гай автомобильна компанинууд хүдэлмэришэдые саг зуура ажалһаань гаргажа эхилбэ. Автомобиль бүтээдэг 50 мянган хүдэлмэришэд ажалгүйдэхэ аюулда ороод байна. Туйлай ехэ олзоёо алдахагүйн тула предприятинууд иимэ хэмжээ абахаар шиидэ.

Складуудта ехэ продукциин сугларһан дээрэһээ олзынь горитой хуби худалдагдангүй үлэхэ аюулда ороһон байна. Монополинууд үйлэдбэриин гаргашые ажалшадай хүзүүн дээрэ тохожо, ажалһаань гаргахаар шиидэ гэжэ «Дейли Уорлд» газетэ мэдээсэнэ.

ШАРА ДАЛАЙДА ГАЗАР ХҮДЭЛӨӨ

«Москва» гэжэ түсэбэй сейсмическэ станци июлиин 18-да Москвагай сагаар 8 час 34 минута 19 секундада газарай ехээр хүдэлһые тодорхойлоо. Материалнуудые даб дээрэ согсолон шэнжэлһэнэй ёһоор, Хитадай эрье шадар, Шаньдунай хахад аралай (Шара далайн) оршондо газар ехээр хүдэлөө гэжэ мэдэрэгдээ. Газарай хүдэлэлгын голдонь 9—10 балл хүсэтэй дорьбоон болоо.

(ТАСС).

ХИТАДТАХИ ҮЙЛЭ ХЭРЭГҮҮД

Маогой мэдэлдэ ороногүй гэжэ гэмнэгдэһэн хоёр студентые саазалһан тухай һураг Пекиндэ тараба. Саазалан алаһан тухай тэрэ мэдээсэлые хотын аюулгүй байдал хамгаалха управлени гэр байшангуудай ханануудта нияһан байна. Тиимэ мэдээсэл листовконууд болгогдон барлагдаад, үйлсөөр ябаһан хүнүүдтэ үгтэнэ. Маогой урдаһаа эсэргүүсэгшэд бултадаа үгы хэгдээдүй гэжэ тэрэ мэдээсэл доторнь хэлэгдэнэ. Маогой тала баригшад сааза тухай мэдээсэл олоор тараахадаа, хүнүүдые дахинаа мүрдэжэ, түрмэдэ хаажа байһандань дураа гутаһан зониие айлгаха хүсэлтэй.

Ороной заха, холын нютагууд руу хотын зониие олоорнь сүлэлгэдэ эсэргүүсэдэг хүнүүдые, мүн партиин үнинэй кадрнуудые Маогой дайсад гэжэ мүнөө Хитадай хархисууд тоолоно.

«Демократическа революциин үедэ революционер байһан аад», мүнөө Маодо эсэргүүгээр тэмсэдэг хүнүүд Хитадай «эгээл аюултай дайсад болонхой» гэжэ «Женьминь жибао» һаяхан бэшээ. Хитадай Коммунис партиин VIII съездын баталан абаһан интернациональна хараа шугам үнэн сэхээр баримталдаг коммунистнуудые тиимэ дайсад гэжэ тус газетэ нэрлэнэ.

Арми дотор сэбэрлэлгэ хэжэ эхилһэн тушаа дураа гутаһан үнинэй кадрова сэрэгшэд мүн лэ ангиин дайсад гээшэ гэжэ «Хунци» журналай һүүлэй номерто хэлэгдэнэ. «Түрүүлэгшэ Маогой хараа шугамда эсэргүүсэһэн хүнүүдые урдынь ямаршье габьяа абархагүй» гэжэ Маогой штабай газетэ занана.

«Партиин түлөөлэгшэдэй конференцинүүдэй» болоһон тухай мэдээсэлнүүд һүүлэй үдэрнүүдтэ Хитадай хэблэлдэ толилогдоо. Тэдэ конференцинүүдтэ Мао Цзэдунай, Линь Бяогой тала баридаг үсөөхэн хүнүүд — уездүүдэй, провинцинуудай «ревкомуудһаа» ерэһэн хүнүүд — хабаадалсаа. Маогой эдэ слёдуудые 1956 ондо Хитадай Коммунис партиин VIII съездын һүүлээрнь болоһон партийна конференцинүүдтэй жэшэхын аргагүй. Тэрэ үеын конференцинүүдтэ хабаадагшад КНР-эй түрүүшын табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан даабаринуудые дүүргэхын, орон доторхи ажалшадай байдал һайжаруулхын түлөө коммунистнуудай үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые зүбшэн хэлсэһэн байгаа.

Мүнөөнэй конференцинүүдтэ хабаадаһан Маогой шэнэ партиин түлөөлэгшэд хоёр ангиин хоорондохи хёморолдоое яажа болюулхаб, Маогой мүнөөнэй хараа бодол буруушаагшадтай яажа тэмсэхэб гэһэн асуудал зүбшэн хэлсээ гэжэ нютагай газетэ болон радиогой мэдээсэлнүүдһээ эли болоно.

Зарим предприятинууд болон промышленна районуудта ажаһуудаг, хүдэлдэг хүнүүд «урданай гурим дахинаа һэргээхые оролдоно» гэжэ Юньнань провинциин конференци дээрэ тэмдэглэгдээ. «Юньнань жибао» газетэ конференциин дүнгүүдтэ зорюулан редакционно статья бэшэхэдээ, «ревкомууд» нютагайнгаа байдал хинажа шаданагүй гэжэ гэмнэнэ. «Эгээл тиимэһээ үнинэй хүдэлмэрилэгшэд хүтэлбэрилхы зургаануудта шурган ороно. Тэдэнэр урдын габьяатайшье һаа, Маогой үзэл бодолоор хүсэд хүмүүжүүлэгдээгүй» байна гэжэ тэрэ газетэ бэшэнэ. «Түрүүлэгшэ Маогой заабаринууд оройдоошье бэелүүлэгдэнэгүй» гэжэ статья доторнь тэмдэглэгдээ.

«Хойто зүгһөө аюулай тохёолдожо байһан тухай» үгэ хүүр нютагуудтахи конференцинүүд дээрэнь олоор гараа гэжэ харини гүрэнүүдэй агентствэнүүд мэдээсэнэ. Пекиндэхи мүнөөнэй хүтэлбэрилэгшэд иимэ харата балмад урянуудые Советскэ Союзда эсэргүү, дайн сэрэг жүрөөдэһэн хорото номнолдоо хэрэглэнэ.

Маогой тала баригшад Чан Кайшида тэсэбэритэйгээр хандадаг болоо, «урда зүгһөө аюулай тохёолдожо байһан тухай» үгэ хүүр тараахаяа болёо шахуу гэжэ шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ. Чанкайшистнуудай сэрэгэй катернууд Хитадай урда эрьедэхи Миньцзян мүрэнэй адагта байдаг КНР-эй далайн-сэрэгэй баазада добтолоод, КНР-эй сэрэгэй хэдэн судна шэнгээгээ гэһэн мэдээсэл хилын саанахи хэблэлнүүдтэ тунхаглагдаа.

Чанкайшистнуудай зэбсэгтэ энэ добтолго тухай Хитадай хэблэл юушье дурдаагүй. Заншалта «шанга һануулганууд тухай» мэдээсэлшье толилогдоогүй, иимэ ушарта «Хитадай гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ» заатагүй мэдүүлгэ хэдэг байһан юм.

Холбоото Штадуудай гүрэнэй департамент Пекинэй ашаг туһые хамгаалха зорилготой дэлгэрэнгы мэдээсэл толилоо. Энэнь тон гайхалтай. Гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ сэрэгэй катернуудай добтолһон тушаа шаналал мэдүүлээд, Тайбэйдэ Америкын элшэн сайд мэдүүлгэ хэбэ гэжэ Вашингтондо болоһон пресс-конференци дээрэ мэдээсэгдээ. Америкын элшэн сайд чанкайшис засагаархидта гашай табиха зуураа, «Формозой хоолойнууд» шадар түгшүүрилтэ байдал тохёолдуулхаяа болигты гэжэ уридшалан һануулаа. США-гай гүрэнэй департаментын энэ «тайлбариинь» пекинэйхид дуугайгаар һайшааһан байна.

(ТАСС, июлиин 18).

...МУНИСТНУУД ТУХАЙ ХӨӨРӨӨН

...МҮХЭШЭГҮЙ ЗОРИГТО ЖОЗЕФ РОНЭ

...Коммунистнуудай нэ-
...партиин ЦК-гай Гене-
...ретарь нүхэр Жозеф
...баригдажа тушаа-
...партиин али нэгэн хү-
...ые барижа хааха бү-
...льегэй правительство
...дэг юм. Ихэдэо Ком-
...дай парти одоошье
...ань гэжэ һанадаг хаш
...Жозеф Ронэгэй ту-
...тухай мэдээсэл хархис
...тусхай хэблэлдэ энэ-
...гэрэнгыгээр толилог-

...озеф Ронэ Гаитида ар-
...турша соо нюуса бай-
...хүдэлөө. Тэрэнэй ре-
...ажал хэрэгынь арад
...нингаа холбоо бари-
...уулхэ, Дювальегэй
...гта эсэргүү хүсэнүү-
...н нэгэдхэ, американ
...взэмдалгые усад-
...демократиин ба со-
...мда оронойнгоо оро-
...сүм зорюулагдаа.
...Ронэ Гаитиин залуу ком-
...лиг 1958 ондо
...юм. 1959 оной ок-
...Арадай нэгэдэлэй пар-
...Стефан Алексисэй бай-
...һүүлээрэ тэрэнь пар-
...нуудай эмхи болоод,
...адай залуушуулай ли-
...ршэһэн байха.
...1958 ондо Гаитиин
...национальна союзай
...тэрэнэй мүнгэн сан-
...һунгалаа бэлэй.
...хүдэлмэришэдые
...та элсүүлэн нэгэдүүл-
...ехэ хүсэлэл оролдолго
...тула түлөө тэдэнэй
...хэлдэ хүртэһэн юм.
...залуушуулай лигэдэ
...бүлэг нүхэдэй нюуса
...болохо үеэр, 1959 оной
...түрүүшынхээ баритда-
...зеф Ронэгэй нэрэ Гаи-
...зондо мэдээжэ болоо
...зэрлиг муухайгаар
...жобооһон байгаа. Үмэг-
...этэ хүдэлөөнэй нүлөө-
...тэрэнэй алуулха бай-
...та. Жозеф Ронэе, тэ-
...дые сүлөөлхэ уряа до-

ро түгэ һара соо үргэлжэлһэн бүгэдэ ниитын буһалгаае студентнэр дэмжээ. Зориоороо аашада эсэргүү иимэ үргэн ехэ хүдэлөөнтэй түрүүшынхеэ ушарһан Дювальегэй правительство сухариха баатай болоо. Иигэжэ нүхэр Ронэ, тэрэнэй ханинар сүлөөдэ гараһан байна. Гэбэшье хүнэй ами наһанда хоро хүргэхэдөө убайлхаяа болиһон хүлһэнэй алуурщадай — тонтон-макудуудай хара һабарта орохогүйн тула Жозеф Ронэ дахинаа нюуса байдалда орохо баатай болоо бэлэй.

1960 ондо Тонтон-макудууд Арадай нэгэдэлэй партида эсэргүү сохилто хэжэ, тэрэнэй олонхи хүтэлбэрилэгшэдые түрмэдэ хааһан. Эгээл тэрэ үеэр нүхэр Жак Стефан Алексис зэрлиг муухайгаар алагдаа һэн. Хоёр лэ хүтэлбэрилэгшэнь бэеэ абаржа шадаһан байгаа. Тиин тэдэнэйл үүсхэлээр Арадай залуушуулай лигиин хүтэлбэрилэгшэд тус партиие толгойлжо эхилээ. Һүүлдэнь Жозеф Ронэ Арадай нэгэдэлэй партиин секретариадта ороһон юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ ороной мүнгэн сангай хэрэг ехээр доройтон муудаа. Захиргаанайнь задагайржа байһан Дювальегэй правительство энээндэ эсэргүүсэхэ хабагүй байна. Империалистнуудай, тэдэнэй туһамаршадай дарлалта мүлжэлтэ доро байһан арад зон айхабтар ехээр үгырэн доройтонхой. Дювалье гэгшэ ажалша зониие гар сооһоноо байлгахын тула ханалта хэһээлтээ улам шангадхаа. Тиигэбэшье энэнь империалис үзэлтэй засаг захиргаанай шахардуу байдалһаа гаража шадахагүй, ажалшадай эрилтэнүүдые оройдоошье хангажа шадахагүй байһанайнь шэнэ гэршэ баримта болоһон байха юм. Шууд сэхэ политика баримталан ябуулһанай ашаар Арадай нэгэдэлэй парти нүхэр Ронэгэй хүтэлбэри доро улад зониие өөрынгөө талада оруулха аргатай болоо. Национальна сүлөөрэлгын, демократи болон хүгжэлтын түлөө тэмсэлэй хатуу шэрүүн шалгалта гараһан гансахан хүтэлбэрилэгшэ, эмхидхэлшэ гэжэ ажалшадай, бүхы патриодуудай дунда алдаршанхай.

Эдэ амжалтануудынь Гаитиин демократуудай союзтай Арадай нэгэдэлэй партиин үзэл сурталай, политическэ талааараа нэгэдхэ арга боломжо хангаа. Тиигэһэнэй үндэһөөр Гаитиин Коммунистнуудай нэгэдэмэл парти бии болоһон байна. Латиин Америкын түүхэдэ түрүүшынхеэ иимэ нэгэдэлгэ болоо.

Үнгэрэгшэ жэлэй январьһаа хойшо революционно хүдэлөөн орон дотор улам үргэдэн бадаржа эхилээ. Революционно хүдэлмэришэдэй нюуса комитедүүд городуудта бии болоод, арадай дайсадтай эбсэшэгүй шангаар тэмсэжэ захалаа. Партиин үүсхэлээр хүдөө нютагуудта хаа хаанагүй шахуу газар тарияаланһай талаар шэнэдхэлгэ бэелүүлхэ таряашадай союзууд байгуулагдаа, тонтон-макудуудай доботолгоһоо таряашадые хамгаалха түрүүшын зэбсэгтэ отрядууд бүридүүлэгдээ. Партиин гаргадаг газетэнүүд болон плакадууд аша туһыень хамгаалһан тэмсэл тухай арад зондо мэдээсэжэ, тэрэнэй ниитэ национальна удха шанартайе ойлгуулан тайлбарилдаг байгаа.

Хуули засагтам горитой аюул тохёолдоо гэжэ Дювалье тухайлаа. Саг үргэлжэ хашадаг хабшадаг гуримаа хуулита болгохо зорилгоор коммунистнуудта эсэргүү хуули гэдэгые апрелиин 28-да баталуулһан юм. Тэрэ хуулиин ёһоор, коммунис ажал ябуулга эрхилдэг гү, али марксис үзэл суртал номнодог, үгышье һаа коммунистнуудта туһалдаг, тэдэниие далдалан нюуһан Гаитиин эрхэтэн бүхэн сэрэгэй трибуналай сүүдтэ үгтэхэ ёһотой гэнэ. Толгойн сааза — тиимэ «гэмтэдые» хэһээхэ хэмжээн болоно.

Олон тоото тушаалга орон дотор хэгдээ. 64 наһатай таряашан эхэнэр Мелнана Казимир, үнинэй хүдэлмэришэн Тельсине Ронэ (74 наһатай) — нүхэр Ронэгэй эсэгэ — түрмэдэ хаагдаа. «Коммунистнууд шурган оробо» гэһэн шалтаг бараад, өөрынгөө байгуулһан национальна гэгээрэлэй управлениие правительство өөрөө хаажархёо, олохон багшанар баһал түрмэдэ хаагдаа. Европоһоо орон нютагаа бусаһан Гаитиин эрхэтэд аэропортдо буумсараа баригдажа тушаагдадаг гуримтай. Нюуса байдалда байдаг энэ партиин нэгэ таһагта эсэргүү доботолго һаяхан хэгдээ. Бандидууд эрэшүүлые тэндэнь алаад, гэр байрыень пушкаар бута хяа буудаа. Мүн тэндэһээ абажа ошоһон эхэнэрнүүдээ Фор-Диманш түрмын аймшагтай муухай хэһээлгын газарнуудта саазалан алаһан байна. Нүхэр Ронэ хадаа нүхэр Мекленбург шэнгеэр баригдажа, түрмэдэ хаагдаһан коммунистнуудай нэгэн юм.

Улад зон, парти тиимэ хэрзэгы аашада дары харюу үгөө. Ехээр дураа гутаһан, уур сухалаа хүдэлһэн Гаитиин арад зон оронойнгоо хойто зүгтэ зэбсэгтэ буһалгаа хэжэ бодоо. Тиин нүхэр Ронэгэй ами наһа абархын тула патриодууд ехэ оролдолго гаргана, буу барин бодожо тэмсэнэ. Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай һаналай нэгэдэл хангаха, Дювальегэй хархис засагта хашуулжа, зобожо байгшадые аршалха абархын түлөө тэмсэлээ шангадхахыень уряалан, дэлхэйн демократическа олониитэдэ хандаһандань патриодууд сэдьхэлээ доһолонги. Энэ уряань Гаитиин коммунистнуудта тон шухала. Юундэб гэхэдэ, Эхэ ороноо сүлөөрүүлхын түлөө тэмсэлдэнь зориг бадаруулна, хүсэн дээрэнь хүсэ нэмээнэ бшуу.

Дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй, тэрэнэй зэргын нягта нэгэдэлэй ашаар, июнь соо Москвада болоогшо зүблөөнэй ехэ туһа хүргэхэ, нүлөөгөө үзүүлхэ байһаниинь арсашагүй. Тиимэһээ империализмын хара хүсэнүүдые бута сохижо, шэнэ илалта туйлаха байһамнай дамжаггүй.

Жак ДЮРСИЛЬЕН,
Гаитиин коммунистнуудай нэгэдэмэл партиин центральна Комитедэй гэшүүн.

ЭДЭНЭР БРЯНСКДА ҺУРАНА

Брянска областиин Ажалай Улаан Тугай орденто Кокинско совхоз-техникум 5 мянга гаран агроном, зоотехник, агрохимигүүдые һургажа гаргаһан байна. Мүнөө эндэ Африка, Азиин оронуудай түлөөлэгшэд һурадаг юм.

Эдэнэр совет хүбүүд, басагадтай нүхэсэжэ, сагаа культурнаар үнгэргэнэ, театр, кинодо ябана, выставкэдэ ошоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Анна Голосок (Брянска область), Овуор Самауэль (Кени) хоёр техникумэй кабинет соо.

ТАСС-ай фото.

МОНГОЛОЙ АЙЛШАД — МАНАЙДА

Совет-монгол хани барисаанай Буряадай бүлгэмэй болон Буряадай профсоюзуудай областной Соведэй уряалаар Сэлэнгэ аймагай ажалшадай түлөөлэгшэд «Хани барисаанай автобусоор» манай республикада айлшалжа ерэбэ. Тэрэнэй бүридэлдэ промышленна предприятинуудай ажалай түрүүшүүл, багшанар, медицинын, худалдаа наймаанай эмхи зургаанай хүдэлмэрилэгшэд — бүгэдэ 20 хүн ерэһэн байна.

Аха дүү Монгол оронһоо ерэһэн айлшадые манай республикын Соведэй болон профсоюзуудай, ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд хани халуунаар уттаба. Июлиин 16-най үдэр айлшадые облпрофсоведэй хүтэлбэрилэгшэд хүндэтэйгөөр хүлеэн абажа, уулзалга хэһэн байна. Мүн тэрэ үдэртөө монгол ханинар Улаан-Үдын «Электромашина» заводто ошожо танилсаһан, хүдэлмэришэдтэй хани ёһоной хөөрэлдөө хэһэн байна. Тингээд удаа тэдэнь Байгал далайн эрьедэхи туристын баазада ошожо амараа, тэндэхи нютагай үзэсхэлэн һайхан байгаалиие үзэжэ һонирхобод.

Июлиин 17-до Тимлюйн цементын, Тимлюйн асбест-шиферэй заводуудые үзэһэн, үйлэдбэри, ажалай эмхидхэл, ажалые эрдэм наукын үндэһөөр эмхидхэхэ гуримтай танилсаһан, ажалшадтай хөөрэлдэһэн байна.

Монгол хани нүхэднай Улаан-Үдын үйлэдбэринүүд, соёл гэгээрэлэй газарнуудаар ябажа танилсаба. Удаань Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадиондо орожо, манай Улаан-Үдэ городой «Сэлэнгэ», Челябинскын «Локомотив» командануудай хоорондо болоһон футболистнуудай наада хаража, ехэтэ һонирхоһон байна.

Сэлэнгэ аймагһаа ерэһэн хүндэтэ айлшад Буряад орон дотор ябаһан лэ газартаа хүндэтэйгөөр уттагдажа, хани халуун сэдьхэлэй, аха дүү ёһоной хөөрэлдөө хэдэг байба.

* * *

— Дэлхэйн түрүү хүн түрэлхитэнэй агуу багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо, мүн Монголой арадай хубисхалай илаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ эрхим амжалта туйлаһан ажалай түрүүшүүл эндэ ерэһэн байна. Тэдэнэй дунда Сүхэ-Баатар хотын 23-дугаар автобазын жолоошон Сэрдамба, Зүүн-Хараадахи хубсаһа фабрикын оёдолшон Янжинсүрэн, аймагай хэлхеэ холбооной хүдэлмэришэн Батмүнхэ, врач Банзарагч болон бусад бии,—гэжэ делегацииие толгойлогшо, МНР-эй Сэлэнгын аймагай профсоюзуудай Соведэй үйлэдбэриин таһагые даагша нүхэр Зориг хөөрэнэ.

—Манай аймагай ажалай түрүүшүүлые «Найрамдалын автобусоор» Улаан-Үдэдэ айлшалуулдаг, мүн хэдэоудань Буряадай республикын ажалай солотониие манай аймагта баһал тэрэшэлэн хүлеэн абажа хүндэлдэг һайхан заншал тогтоһоор хэдэн жэл болобо. Иигэжэ аха дүү арадууд хоорондоо айлшалалсажа, танилсажа, ажал хүдэлмэриингөө түрүү дүй дүршэлые абалсаха ябадал али али талада тон ашагтай. Манай делегаци буряад нүхэдэйнгөө хани халуун хүндэлэлдэ хүртэжэ, ажабайдал, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаһандаа угаа ехэ баяртай. Буряад аха дүүнэрэйнгээ «Найрамдалын автобусые» август һарада хүлеэжэ, анда нүхэдтэйгөө манай аймагай ажалшад уулзаха.

Хани нүхэдэймнай халуун хани нүхэсэл бидэниие баясуулна, ажалай баатаршалгада зоригжуулан уряална. Буряадай АССР-эй арад зондо аха дүүгэй амар мэндые хүргэнэбди.

Д. ЦЫБЕНОВ,
манай корр.

Амаралты үдэрэй хуудаһа

ФУТБОЛ ҺАНАҺАНДАА Х

Энээнэй урда тээ, июлиин 14-дэ, Улаан-Үдын «Сэлэнгэ» өөрынгөө талмай дээрэ түрүүшынхеэ шүүгдэшоо гэжэ мэдээсээ һэмди. Тингэдэ 1:3 тоотойгоор Свердловскын «Калининецта» булигдаһан байгаа. Харин уржадэр «Челябинскын «Локомотивтай» наадахадаа хэр гэлдэгшэ ааб?» — гэһэн асуудал олон хүнүүдые һонирхуулһан юм. Энэ хабар Челябинскда уулзахадаа, 0:2 тоотойгоор тэрээндэ шүүгдэһэн байгаа бшуу.

Нааданай эхилхэдэ, талмайн ээзд абаһаар добтолжо захалба. Яажашье һаань «харюугаа абаха», турнирна таблицадахи байдалаа һайжаруулха гэһэн зорилго улаан-үдынхид табиһан байгаа. Тингэжэ Д. Бабич холоһоо хэдэн бүмбэгэ айлшадай ворота тээшэ сохибо. А. Михнов мүн лэ «Локомотивай» воротагай дэргэдэ толгойгоороо наадаад абана. Айлшадшье баһал харюугай добтолго хээд туршана. Зүгөөр улаан-үдынхид талмайн ээзд байһанаа яһалашье мэдүүлэө. Талмайн ээздэй ээлжээтэ добтолгын үедэ А. Жуйков шангэ гэгшын бүмбэгэ «Локомотивай» ворота руу сохибо. Харин айлшадай вратарь спортын мастер Б. Кузнецов энэ бүмбэгыень гараараа грай гэжэ дайраад, воротагайнгаа хажуу тээгүүр ябуулжархиба. Тингэжэ сэлэнгынхид талмайн углууһаа бүмбэгэ сохихо эрхэтэй болобо. Теэд улаан- бүмбэгые ворота р шадаагүй.

Уулзалгын түрүү дүүрэтэр минута үлөөд байба. Талмай роо добтолжо захал Д. Бабич вратариин шэ дээгүүр үдьхэлж ротагай хажуудахан үдынхидэй добтологш ченко түрүүшын бүм оруулба. Табло дээрэ аржыжа байхада, ком минута соо амархаяа гаранад.

Удаадахи 45 минут талаар хубилалта б манданууд хоёр хоёр нуудаа һэлгэһэн байна

Улаан-үдынхидэй кын орондо А. Бурлач меновой орондо В. И даа. Ингэжэ «Сэлэнг той болоод, мүн лэ һуурида ябана. Хари скын «Локомотивһаа» абажа, һанаһандаа хүр

Ээлжээтэ уулзалга Үдын футболистнар « мандатай үнгэргэхэ юм дан Томск городто ик болохо. Сибиринн ба зүгэй стадионууд дээр тайгаар наадахыень « хүсэе.

С. Ба

Ц-Д. ХАМАЕВ

УЯНГАТА МҮРНҮҮД

Ара үндэр дабаанда
Амаржа гарадаг бэемни,
Аглаг тайгын агаарта
Агнажа һураһан бэемни.

Арзын хатуу охиндо
Алдуу табидаг байбал.
Хотын шууяа дүжэрөөндэ
Хашаржа абадаг байбал.
Абын бата һургаалы
Абажа ябаһан бэемни,
Нарин нангин номнолы
Найзатай сахиһан бэемни,
Амараг дүүхэйн дуранда
Ангахаа һанадаг байбал.
Сагай һэжээтэ долгиндо
Сохюулхаа алдадаг байбал.

* * *

Шэргэшэгүй гүн бодолтой аад,
Умдалма арюун сэдьхэлтэй
бол—
Арадайнгаа һэшхэлы шэнгээһэн
Алтанхан шэдитэ толилши.
Үнэндөө хуурмагхан зантай аад,
Үнэнтэ болохоёо һэдэдэг бол—
Үнэгэнхэн һүүлээ шарбаһан,
Үмхирһэн модоной хүнхилши.
Хотонойхидой хобто эдигдэһэн
аад,
Холын газарта алдаршаа бол—
Холбомол мүнгэн сэргээ
Хододоо мүнхэлхэ алдартайлши.
Ханилаашын сэбэртэ һогтоһон
аад,
Хамагхан нүгэлыень хараа
бол—
Эрьежэ саашаа ошоходоо,
Эгүүридэ эрид зантайлши.
Хамагай һанал бодолые
Хахалан хэлэмээр хүбүүн бол—
Хазагай ябадал сараһан
Хабатайл ходорхой дүрэтэйлши.
Хүмэг хабсагайн эрмэг дээр
Хуушанай дайсанаа золтобол—
Хүлисэжэ шадаха шадалтай
һаа,
Хүнэйл урэ болэйлши.
Эрьежэ байһан наранайнгаа
Элшэеэ нэгэтэ буурахадань,
Шэнэ нара мандуулаа бол —
Сэгнэшэгүй хүбүүн гэшэлши.

—●—

В. ПЕТОНОВ

СОНЕТ БЭШЭЭД ТУРШААБ

Ц-Д. Дондогойдо

Сонет бэшээд туршааб,
Сохом хүшэр байгаа.
Улад булта уншаад,
Уршад гэжэ найгаа.

Баглаа сонет нюдөөб,
Түргэн хүмби, мэдыт...
Зүрюу дабаа үгсөөб,
Зүһөөд хүсөөг эдинт.

Алтан гуурһаа шэдээд,
Агуу Шекспир эмнеэ:
«Алтаар бэшээ гэлэйш.

Буряад уран хэлээр
Болгоош сонет, болгоош!
Буряад хэлээр—орёо».

САТИРА

ХОБ

Хоб Доржо колхоз соогоо нилээд суурхаһан юм. Зүгөөр тэрэнэй колхоздо туһатай юумэ хэһые тоолохо болоо һаа, баруун гарайнь дүрбэн хурганш хүрэхэгүй байха. Долёобор хургаяа дайнай шэрүүн жэлнүүдтэ гээһэн хүм гэжэ хөөрэхэдөө, Хоб Доржо эли бодо уяржа, уйдажа эхилэгшэ һэн.

Ульгам мори унанхай, баян тарянанай талмай тойрон ябахадаа. Хоб Доржо моринойнгоо алхадал доро уужам нюта гайнгаа үзэсхэлэн һайханиие гоёшоон хаража ябахын орондо, хулгай шодоороо амитан зониие адаглан ябадаг болонхой.

Тиигэжэ бүхэли үдэрөө хаража, хадуужа ябаһан юумэеэ түрүүлэгшэдэ үдэшэнинь ерэээд, хурга хухадгүй хөөрэжэ үгэдэг һэн.

Түрүүшээр колхозой гэшүүд Доржые үзэн ядадаг. нюдөө үзүүрлэдэг, занадаг һаа, мүнөө барандаа дадаанхайнууд. «баарһан Хоб Доржомнай тарягаа харууһалдаг бэшэ, харин тала зоноо адуулдаг болоо гээшэ гү» гэжэ шог зугаа дэлгэдэг болонхой. Гансал Бэлигтэ Эрдынеевич (колхозой түрүүлэгшэ) Доржые тэсэн ядаһаар зандаа һэн. Үдэшэ бүри ерэхэдэнь, үлдэжэрхёо һаа гэжэ һанадаг бэлэй. Теэд баһа колхозойнгоо нэгэ гэшүүнэй орожо ерэхэдэ, нэрэ һурагүй үлдэжэ байха гүш даа. Дуулгаһан юумыень хоёр шэхэнһээ хойшо үнгэргөөд лэ, түргэхэн үдэшэдэг һэн. Зүгөөр яахадажал Хоб Доржые хэһээхэ болоо ааб гэһэн бодол түрүүлэгшын толгойдо үнинэй ороһон юм.

Нэгэтэ Хоб Доржын ээлжээтэ мэдээгээ түрүүлэгшындэ дуулгахаяа ерэхэдэнь, хаб нохойхоннинь дахалдажа ерээд, Доржодоо эрхэлжэ һалабагүй. Доржошье эжэл нүхэртэеэ ушарһандал, нохойгоо энхэрэн эльбэбэ:

— Тю, тю, тю... Яаһан хөөрхэн амитан гээшэбши?

Энэ үедэ түрүүлэгшэ гэшхүүр дээрэ бии болобо.

— Бэлигтэ Эрдынеевич, амгалан амаржа байна гүт? — гээд Доржо доро дохисогоон байжа нялуухан һураба.

— Гэмгүй. Ямар хөөрэхэн нохой гээшэб? Хэн шамдамнай бэлэглэбэб.

— Хэн бэлэглэхэнь даа. Столовын газаа байхадань, колбасагай хэлтэрхэй үгэһэмни энэ дахажа ерээл.

— Өө, аргагүй гоё нохойл!

— Юуниинь гоёб?

— Хоншоорынь харыш!... Бадмын Должод гурбан мэшээг талха шэрэһэн үгсэжэ ябана һэн. Колхозойл зөөри һэн ха.

Түрүүлэгшэ Доржын хэлэһэн һүүлшын үгэнүүдые дуулаагүйшэ болоод, хаб нохойн нюрга эльбэн:

— Хомхой нохойн хоншоор ута байгша даа,—гэбэ.

— Нюдэдэйнь илдамханаар хараха гээшэ! Шорбоон Даша энэ аяма халуунда зайшаһан хашарагаа алажа, улаа нэлээ боложо байна һэн. Хүбүүндээ мүнгэ барюулаад, колхозһоо тэрьелүүлхэ һанаатай.

— Үгы, энэ ороолонойшни нюдэд миил хара мэхээр дүүрэһэн бэшэ гү?

— Теэд шэхынь харыш, ямар дарбагар томо гээшэб? Ошорой Гэлэг магазинһаа дурбэн шэл ганзагалһан баруулна бэлэй.

— Билдагууша, худалша нохойн шэхэншье һаа һула дарбагар байдаг гэжэ һанагшаб.

— Бэлигтэ Эрдынеевич, юун гэнэ гээшэбта? Энэмнай ехэ ухаатай нохойл, толгойнь капуста шэнги томо. Хорлын Мэдэгэй үхэрэй тарянада ороод байһые арай шамай намнажа үлдөөб. Бузар гэргэниие барагханаар яладажархидаг һаа...

— Ойлгыш, энэ хомхой ороолоншни билдагууша гэнэ ха юмбиб, ухаатай байхань аргагүй.

Түрүүлэгшын харюуда яг торохоодоо, Хоб Доржо худалаар хоолойгоо заһасагаагаад, ондоо асуудал табиба:

— Энээхэмнай хэн гэжэ нэрэтэйб?

— Хоб...

— Хэн?

— Хоб гэнэб.

— Хаб гэжэ гү?

— Үгы, Доржо, ши намай буруу ойлгоношь. Энэшни «Хомхой. Ороолон. Билдагуушан» гэһэн гурбан үгы эхин үзэгүүдһээ бүридэһэн нэрэтэй, үгышье гэбэл, шамдаал адли... Хоб болоно.

Хоб Доржо гансата шарайгаа хубилгаад, уруу дуруу юумэ түрүүлэгшынхиһээ ошоо бэлэй.

Тэрэ гэнэнһээ хойшо колхозой гэшүүн Хоб Доржын түрүүлэгшынхи руу харгылхые дахин харахаа болёо һэн...

Д. ДЫЛГЫРОВ.

БОЛОҺОН УШАР

ҺАЙРХУУ

Хүбшэ тайгада эдеэ хоолой хомордоходо, баабгайнууд таллажа, айл хотон хүрэтэр ерэдэг, адуулганда ябаһан малда добтолжо, убай эрэзгүйгөөр бажуужа алаад, һэедэнь ерэжэ, һэнэргүйгөөр хооллоод, буутай хүнүүдэй харагдахалаар, хондолойгоо тоншожорхёод, дүтын ойдо хоргошодог болобо. Иимэ нэгэ ушарал Загаһата нютагташье тохёолдоһон юм.

Хүбшын нэгэ хүсэтэн дан хэтэрбэ гэхэ. Буу бариһан хүнүүдһээшье айхаяа болижо, дурата дурагүй ой руу гилгяад орошодог болоо һэн. Тиихэдэнь Загаһата нютагай бэрхэ бэрхэ ангуушад сугларжа, тэрэ баабгайн бажууһан буруунай һэе дээрэ үдэшын улаан наранай шургажа байха үеэр ерэбэд ха.

Хүбшын хүсэтэн мяханаа тархяа эрьешоод, хүнүүдэй дүтэлжэ ябаһые оройдоошье ойлгобогүй. Ангуушад хоорондоо иигэжэ зүбшэбэд.

Ойн соорхойн хоёр захада хүлеэхэ; тиихэдэ гурбан хүнэйнь һалхин доогуурнь тойрожо ошохо болобо. Наана үлэһэн гурбанайнь баабгайе холоһоо зэргэ буудаха ёһотой һэн. Гурбанайнгаа саада талада гарахалаар, хүлеэжэ байһан нүхэдынь зэргэ буу табибад. Шархатаһан баабгай һүрэжэ бодоод, холо бэшэ байһан һолоомон доогуур шургашаба. Ангуушад хоёр талаһаа дүтэлбэ.

— Һолоомо руунь буудая. Тэндээ хосорно бэзэ,—гэжэ нэгэ ангуушанай дурадхахада, багжагар бата бэетэй, нюргаар үндэр, һайр хүү зантай Бахлуу тодожо абаһаар:

— Бү ярагты, нүхэд. Таанар буунуудаа бараад, бэлэн байсты. Би буугайнгаа жадаар хадхаһуу. Гүйгөөд аһаа һаань, үшөө дээрэһээнь буудажархихаб,—гэбэ.

Ангуушадай үгэ-маг гэлдэн, хэлэхэ үгэеэ оложо ядан байтар, Бахлуу һолоомо руу хадхажа эхилээ һэн.

Зэрлиг муухай эрхирээн дуулдаад, шэдэгдэһэн шулуундал гүйжэ гараһан баабгай Бахлуугай буүе сэсэртэр альгадажархёод, доро нуга даража унашаба. Үбгэжөөл ангуушанай дүтэлжэ, шахэ руунь буудажа алатар, тайгын бар хүсэтэ баабгай Бахлуугай хоёр гарые, баруун хүлэйнь шэлбые хухалжа үрдиһэн байгаа һэн. Нүхэдэйнгөө урда аягүй байдалда ороһон Бахлуу хожомынь бараг боложо эдэгэхэдээ:

— Нюргынь тэбэрижэ абабал, һалгаахаб гэжэ һанаалби,—гэжэ үшөө һайрхаһан гэдэг.

ДОНДИД ҮБГЭЖӨӨЛ

Дондид үбгэниие манай нютагаархин ехэл шэрхи, шэрүүн хүн гэлсэдэг. Хэр шэрүүн зантай байгаа юм мэдэнэгүйб. Минии һанахада хөөрүү, эрид сэхэ абари зантай хүн хэбэртэйгээ. Шэрхи гэжэ зүб лэ хэлсэдэг гээшэ ха. Би өөрынгөө хоёр нюдөөр харахан, шэхээрээ дуулаһан юумэн түхайгаа эндэ удхалан хөөрэхэ хүсэлэнтэйб.

Нэгэтэ үбэл нютагаа командировкада гараад, эртэ үглөөгүүр колхозой правлени ошохо һанаатай үйлсөөр гэшхэлжэ ябатарни, Дондид үбгэжөөлэй танил хоолой дуулдаба.

— Һа-аш, һэш! Үлэн юумэдэл, үбһэнһөө һалахагүй яарнууд гэжэ бадашана.

— Сайн!—гэжэ би мэндэшэлбэб. Эртэлжэ бодоод, дотор үмдэ, самсаараа сагаан саһан дээгүүр хүл нюсэгөөр үнеэгээ туужа ябаһан үбгэжөөл:

— Сайн! Хүбүүн, хээзэ ерээш? һонин юуб тэрээгүүртнай?—гэжэ асууна.

— Хомор даа. Хуушаараабди. Энэ та иигээд ябахадаа хүйтэ абашахагүй хүн гүт?—гэжэ асуухадам, бага дураа гутаһандал уршагаад гээд, гараараа зангажа.

— Бараг ааб даа. Һаһаараа «захаалхатай» ябаһан хүн гээшэ бээзэб. Зарим нэгэ залуушуул хүйтэндэ малгайгаа абажархихадаа найтааажа, хамарһаа уһа гоожуулжа ябагша даа,—гэжэ шоо хараба.

Намтай хөөрэлдэхэ тэрэл һамбаандань, бишыхан хара хаб нохой гэрэй араһаа гүйжэ гараад, үбгэжөөлэй нюсэгэн булшанда аһаад, үбэл дунда үшөө нюсэгөөр ябахабши-и гэһэндэл, табижа үгэбэгүй. Эрьелдэхэ хоорондоо үбгэжөөл хойто хүлһөөн саб шүүрэжэ абаад, агаарта хоёр-гурба эрьелдүүлжэ ерээд, харша дээгүүр шэдэжэрхибэ. Хаб нохойн гангинаһаар саашаа ошоходонь:

— Шүдхэр да-һаа! Шулгалжа шуһа гаргабал, — гээд наралгүй гэшхэлэн гэртээ орошоо һэн.

Н. БАЛЖИНОВ.

ҮРГАЛТЫН ТООНУ

★ СССР-тэл олон санатори болон амаралтын гэртэй орон дэлхэй дээрэ үгы.

Манда 4 мянга 678 санатори, амаралтын гэр (нэгэ үдэр газарнуудые оруулалсангүй) ба пансионадууд бии. 1966 газарнуудта 9 миллион шахуу хүн амарһан, арга

★ Врачнуудаар хангагдасаараа Советскэ Союз дэлхэй рүүшын һуури эээлнэ. Мүнөө үедэ дэлхэй дээрэ 2 үлүүтэй врач тоологдоно. Тэдэнэй тоодо СССР-тэ 578 мян гэхэ гү, али дэлхэйн бүхы врачнарай дүрбэнэй нэгэ хуби

1969 оной «Эхэнэрнүүдэй календар

ЭНЭЭНИИЕ МЭДЭХЭ ГҮ

Плащ

Англиин эрдэмтэн Чарльз Макинтош дабирхайһаа гараһан бусад продуктнуудые шэнжэлжэ байтараа, урдань мэдэгдээгүй, уһа нэбтэрдэггүй зүйлнүүдые элирхэйлэн олоһон байна. Һүүлэрнь 1823 ондо ажабайдалда хэрэглэхэ арга нээжэ, өөрсөө плащ оюулһан юм. Эрдэмтын ажаһууһан Глазго городто бороо үргэлжэ ородог. Тиимэһээ тэрэ плащай ашa туһань ехэ һааб даа. Түрүүшын үедэ танилнуудынь наада барингаар хандадаг байһанаа, ошон ошоторoo дадажа, һүүлэй һүүлдэ энэ юрэ бусын пальтое эрдэмтын обогоор «макинтош» гэжэ нэрлэдэг болоһон юм.

Авторучка

Эртэ урда сагай египтянууд, римлянууд зосоотоо хүнды нүхэтэй һолоомоор бэшэг бэшэдэг байһан. Ургамалһаа абтаһан элдэб тоһон шэтэнүүдээр бэшэдэг һэн. Иимэ авторучкаар дүрэнгүй хэды мэдүүлэл бэшэхэ аргатай байһан. 1650 оной тэмдэглэлэй ёһоор, бии болгогдоһон шэнэ ручкаар бүхэли хуудаһа бэшэдэг болоһон. XIX зуун жэлэй эхеэр Францида медицинскэ шприцтэл адляар хэгдэһэн авторучка хэгдээ һэн. Тэрэл үеэр Англида ручканууд бии боложо эхилээ. Мүнөө бэшэдэг авторучкануудые американец Паркер 1891 ондо олоор гаргуулжа эхилһэн.

Оёдолой машина

1496 ондо Леонардо да Винчи оёдолой машина зохёон бүтээһэн юм. Модоор түхеэрэгдэһэн машинань эрдэмтын зарим нэгэн алдуу табиһанһаа болоно, мордоһонойнь һүүлээр хүдэлөөгүй. Хоёр зуун табин жэл үнгэрһэнэй һүүлээр, 1755 ондо англичанин Чарльз Вейсенталиин түхеэрһэн оньһожоруулгаар патент бии болоһон юм. Гэбэшье тэрэнэйнь механизм тон юрын байһан. Имагтал 1864 ондо американец Эриас Гольвей мүнөө үеын оёдолой машинадал машинануудые ухаалдин зохёогоо. Гольвей немец Зингертэй хамта оёдолойнгоо машина у жуулан һайжаруулһан нэй хамтын хүсэл оролд шатай байшоо.

Манай орон дотор М. нинай нэрэмжэтэ Подольск ханическа заводой гарг лой машинанууд сууда

Үндэрэй үнд

XX зуун жэлэй арх барилгануудай эгээн болохо 725 метр бэшни һаа холо бэшэ Пюто го ригдаха юм. Дефанс та тэ оршохо колонные Де уридшалан нэрлэнхэй.

Һүүлэй үеын эгээн ү ни Токиодо 1958 ондо һан, үндэрынь 338 метр, Парижда байдаг Эйфелев 320 метр үндэртэй юм. Т ни 1889 ондо бариг зуун жэлэй эгээл үзэгдэл байһан. Дефансы түмэр-бетоноор хэгдэһэ рукцинуудые үндэрөөрө ахиха. Москвада байһан зионно вышкэ дэлхэйн дэ үндэртэ тоологдодог. аяар 533 метр болоно.

640 метр Дефансын үндэртэ 2 дабхар нууд» баригдаха. Талмай —1700 дүрбэлжэн метр юм. Тэндэнь ресторан б нутна стрелкын скорост елдэжэ байха юм.

Дефанс башниие барих лөө 20 миллион доллар лагдаха юм. Барилга түхеэрһэн банкнууд мүнгэнэй ашаг олзо ехээр ха байһандань орожо, ех шатайгаар мүнгэ һомол раална.

Шэнэ башниин ар бельгиец Ж. Нолак юм. сельэ болоһон уласх выставкэдэ табигдаһан ум» гэжэ павильоной авт һан. 30 һарын турша соо башниин барилгые ду хүсэнэ.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУ

АМАРАЛТЫН ҮДЭР.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

БАЯР ХҮРГЭБЭ

Үдэрэй тэгэн дунда Загастай станцида гэнтэ түймэр носожо захалба. Һулахан һэбшээнэй буухада түймэр улам шангадажа, гэр байрануудта аһажа, нилээд ехэ гай тодхор татахаар һэдэбэ.

Энээл энэ үедэ станциин дежурна Б. Т. Овчинников, паровозой машинист В. Е. Исанов болон бусад хүдэлмэришэд улаан дүлөөр соробхилһон галтай зоримгойгоор тэмсэн унтараагаа.

Һаяшаг Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин начальник түймэр сараһан зоригтойшуулые халуунаар амаршалжа, мүнгэн шан барюулаа.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

ЭДИР АВИАТОРНУУД

Республикын эдир авиаторнуудай мүрысөөн дээрэ. Ээлжээтэ агаарай онгосо холын замда гараба.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

СҮҮД ДЭЭРЭҺЭЭ

ЗЭМЭЕЭ АМСАБА

1947 ондо түрэһэн А. Агафонов гэгшэ заһан заларуулгын газарһаа 1968 оной сентябриин хуушаар табигдаһанайнгаа удаа Колобки гэжэ тосхондо ажаһуудаг эхэдээ ошоһон юм.

1968 оной ноябриин 21-дэ А. Агафонов Усть-Баргузин һууриндa ажаһуудаг Овчинников гэжэ танилдаа ерэһэн байгаа. Тиихэдээ А. Агафонов гэгшэ 1964 ондо «Белка» гэжэ түхэлэй агнууриин бууе тайража хэһэн зэбсэг нюужа байһанаа бэедээ абажа ошоһон юм. 1968 оной ноябриин 28-да Агафонов танил болохо Извеков гэгшындэ хоноод, үглөөдэрынь бодоходоо, гэрэй эзэнэй үмдэ, «Мир» гэжэ фотоаппарат, нэгэ шэл архи болон финскэ хутага хулгайлжа арилһан байгаа. Удаань Агафонов эрхэтэн Гордеевэй жолоодожо ябаһан ЗИЛ-130 автомашина зогсоогоод, тэрээндэ һуужа Улаан-Үдэ ерэһэн байгаа. Замдаа ябахадаа, жолоошон Гордеев Эвертовский гэгшые кабинадаа һуулгаа. Тэрэ нүхэр жолоошон Гордеев Агафонов хоёрой дунда һууһан байгаа. Улаан-Үдэ хүрэтэр 26 модо үлөөд байхада, Агафонов гэгшэ тонохо хүсэлтэйгөөр жолоошон Гордеевэй толгой руу буугаараа буудаа. Тэрэ үедэ залуургүй болоһон автомашинань харгын захын ханааб руу ороод зогсошоо. Энэ үедэ үтдань ГАЗ-51 М гэжэ автомашинаар ерэжэ ябаһан Мисюркеев харгын хажуугай ханааб соо ороод байшаһан автомашина харамсаараа, хажуудаа һууһан Темниковтэй буужа, тиишэ ошохоор шаглэбэ. Энэ үедэ харата хэрэгээ халхалха зорилготой Агафонов дүтэлжэ ябаһан Мисюркеевые буудаба. Сээжэ рүүгаа шархатаһан Мисюркеев Темниковтэеэ машинадаа һуужа, замаа үргэлжэлүүлхэ баатай болоо. Тэрэ һамбаанда Агафонов һомологдоһон буугаараа Эвертовскиие занажа, Гордеевые машинаһаань гаргуулаад, харгын хажуу тээ абаашуулаа. Тэндээ буудуулһан Гордеевэй хармаан һуулижа, 28 түхэригыень, документнүүдыень үбэршэлбэ. Хүндөөр шархатаһан жолоошон багаханаар хүдэлжэ, амидын тэмдэг тэрэ үедэ үзүүлээ. Энээниие обёорһон Агафонов финскэ хутагаа гаргаад, нюрга руунь харата муухайгаар хадхажа ороһон байгаа.

Алууршан бузар Агафонов тэрьедэхые хүсэбэшье, холо ошожо шадангүй баһагдажа, хуулиин урда зогсоо.

Уголовно хэрэгүүдые хаража үзэдэг Буряадай АССР-эй Верховно сүүдэй коллеги А. Агафоновые буудан саазалха гэһэн шиидхэбэри гаргаба.

Тус шиидхэбэри гүйсэдхэгдөө.

Н. БАЗАРОН,
Буряадай АССР-эй Верховно сүүдэй ахалагша консультант.

Манай адрес, телефону

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—5 приёмная—54-93. зам. редактора—68-08. зам. редакт 82-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—6 отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—6 63-86, пропаганды и агитации—56-23. промышленнос строительства—61-35. советского строительства и быта—6 культуры и школ—60-21. писем и рабселькоров—67-81, формации—34-05. общественная приёмная—56-62. маш бюро—57-63. фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при те Министров БурАССР.

Н-02657. Зак. № 7